

iglesia

1940

»VIGRED«, ženski list z Modno in Krojno ter Vzorčno prilogo. — Izhaja vsak mesec. — Naročnina znaša Din 25.—, z mesečno prilogo Din 50.—. Če se naroči 20 izvodov (brez priloge) pod enim naslovom, le Din 20.—. Za inozemstvo Din 32.—, s prilogo Din 64.—.

Izdaja konzorcij »Vigredi« (Vida Mašič) v Ljubljani, Pražakova 8. Uredništvo (odgovorna urednica Zora Poženel) in upravništvo Pražakova 8. Vzajemna zavarovalnica. Telef. št. 4034. Tiska Misijonska tiskarna v Grobljah. — Za tiskarno odgovarja A. Trontelj C. M.

Sklep uredništva 10. dan prejšnjega meseca. Rokopisov uredništvo ne vrača, nena-ročenih prispevkov ne honorira.

Rokopisi in vsi dopisi, ki se tičejo vsebine lista, naj se naslove na uredništvo, vsi dopisi glede priloge na upravo. Naročila, reklamacije in naročnino sprejema uprava »Vigredi«. Uredništvo in uprava: Pražakova, 8.

VSEBINA: Mesec junij — mesec ljubezni (M. Berce-Vrabič). — Resolucije KKK. — Večerni ave (V. Koželj). — Dve kroni (M. Seemann-A. Lebar). — Pesem o lilijah (Smolej). — Slovenska bolečina (J. Plestenjak). — Vam, sestre, v dobro jutro! (F. Zupančič). — Pripravljene so naše vrste (O. S.). — Dekle, ki odhajaš... (J. Kokalj). — Pismo v lemenat (M. Krumpak). — Moj rojstni kraj (T. Kmet). — Kaj je tebi? (A. Salmič). »In kar je ustvaril, je bilo vse prav dobro (Glinšek J.). — Izobraženo dekle (Gerely-R. Mastnak). — Deklica na tuje gre... — Iz domačih krogov. — V naših domovih. — Za pridne roke. — Moda.

Vigred ima v zalogi in priporoča:

Mati vzgojiteljica	din 6	} Plačljivo tudi v pisemskih znamkah
Med pomladjo in poletjem	" 10	
Predavanja socialnega tečaja	" 10	
Materam	" 3	
Kuhaj varčno in dobro	" 3	
Praktični nasveti gospodinji	" 3	
Higiena žene	" 3	
Higiena hiše	" 3	

Poravnajte naročninol

Figured

LETO XVIII.

LJUBLJANA, 1. JUNIJA

ŠTEV. 6.

Marija Berce - Vrabič:

MESEC JUNIJ — MESEC LJUBEZNI

Kdo ne vzdrhti prevzet lepote ob pogledu na čudovito božjo zakladnico življenja v dneh rasti, cvetja in zorenja. Tako tajno prihaja življenje, dviga umirajoče seme v klico, jo hrani in poganja v bujno rast, — čarobni posnetek božje zamisli. In vse je tako čisto, jasno in tiho, skrivnostno in ljubeče... List ščiti list, veja vejo in vsa živel se končno žrtvuje novemu življenju.

Bolj kot kateri mesec, cvete priroda v juniju. Vrt je v cvetju in veliki vrt cvetja je širna poljana. Na vrtu duhti roža — kraljica cvetja. Lepa in tajinstvena je.

In ko hoče pokazati mož iskrenost in vdanost svoji izvoljenki, ji utrga skrivnostno rožo — znak ljubezni...

Cel mesec junij, cvete roža — in ves mesec junij je posvečen veliki ljubezni — ljubezni božjega Srca.

Ljubezen je pesem in cvet in bistvo srca — moč in izvor vzorov in svetnikov. Ljubezen je razpoloženje, ki človeka preobraža, oblikuje in vodi do junaštva — nasprotno je pa človek brez ljubezni hujši kot žival.

O ljubezni se mnogo piše, še več pa govori. Ljubezen je čustvo, razpoloženje, ki ga povzročajo predstave, predmeti, pojmi, želje, nagibi in dejanja.

Je ljubezen, kateri je predmet Bog in božje, je ljubezen do samega sebe in bližnjega.

Ljubezen do Boga se kaže v vestnem izpolnjevanju božjih postav in stanovskih dolžnosti. Ni dovolj, da hodiš v cerkev, živeti je

treba po veri. Ljubezen do Popolnosti je dejanska moč, ki prevzema vse bistvo človeka, da hoče in dela v svoji zmožnosti in moči dobro, resnično in previdno in je vesten in dosleden tudi takrat, ko ga nihče ne vidi. Kdor ima ljubezen do Boga, se trudi za popolnost, ker je volja božja, da se posvetimo. Ljubezen do Boga dejansko izžareva nesebično ljubezen do sebe in bližnjega.

Kdo pravilno ljubi sebe? Kdor si ničesar ne dovoli in ničesar ne stori, kar bi ga poniževalo pred pravičnim in vsevednim Bogom in vestjo. Pravilno se ljubi, kdor se ceni toliko, kolikor je vreden. Človekova resnična vrednost je značaj: mera kreposti — mera napak. Pravilno se ljubi, kdor se vztrajno trudi za kristalni krepostni značaj in neumorno ruje napake, vkljub uporu narave in nagnjenju.

Kdo ljubi svojega bližnjega? Kdor mu želi in kolikor more, stori dobro in ga spoštuje — kot otroka božjega. Svojega bližnjega ljubi, kdor mu je svetla luč dobrega vzgleda, moč, opora in tolažba v težkih dneh. Bližnjega junaško ljubi, kdor nesebično žrt-

vuje svojo lastnino in sebe, da pomaga bližnjemu.

Vsak človek je ustvarjen za ljubezen in vsak bi moral biti angel in žarek ljubezni.

Toda! Ljubezen do Boga se ohlaja, ljubezen do sebe je postala demonska — ugnablajoča in sebična in nesebična ljubezen do bližnjega umira. — Brat ne spoštuje brata in kar je njegovega, ženin stremi za premoženjem neveste, možje in žene postajajo nezvesti zakonskim obljubam. Na svetu je postalo mrzlo, nevarno in mračno — ker ni več sonca resnične in velikodušne — krščanske ljubezni. — — —

Nihče ni imel tolike ljubezni do človeka, kot On, ki je dal življenje za svoje, Gospod, naš Odrešenik. On je edini junak v požrtvovalni ljubezni.

Božje Srce še danes živi in bije za Te, za me in nas vse. Ljubi nas in vabi: »Učite se od mene.«

Božja Ljubezen, upodobi naša srca po svojem Srcu, da gremo velikodušno za Teboj, da bomo zveličani po meri resnice in nesebične ljubezni!

Resolucije kongresa Kristusa Kralja

(Konec.)

9. Sovraštvo — ljubezen.

Duh in jedro krščanstva je — ljubezen. Obžalovanja vredno pa je, da je med kristjani premalo ljubezni, pač pa veliko razprtij, sovraštva in strastnih tožb. To je velik vzrok, da naša vera pred svetom nima potrebnega ugleda. Zato KKK opozarja:

1. *Kristjani se morajo predvsem zavedati, da je ljubezen v krščanstvu prva zahteva in da je brez nje krščanstvo prazno;*

2. vse katoliške Slovence, naj skušajo napraviti konec dolgim, nepotrebnim pravdam, ki navadno prinašajo obema strankama mnogo gorja, in naj se po možnosti med seboj zlepa poravnajo. Mirovna sodišča po občinah naj obnove in poživijo svoje spravljivo delovanje;

3. katoličani naj se *odlikujejo v delih ljubezni do bližnjega.* V vsaki župniji naj bo krščanska dobrodela organizacija, ki imej skrb za vse pomoči potrebne. V krščanski družbi ne sme biti nikogar, ki bi nezadolženo

trpel pomanjkanje. Ljubezen bodi naš krščanski znak.

10. Socialna pravičnost.

KKK naglaša potrebo, da se socialni nauki katoliške Cerkve, izraženi v papeških okrožnicah »Rerum novarum« in »Quadragesimo anno«, tudi dejansko kar najbolj mogoče izvedejo.

1. Dolžnost države je predvsem ščititi, podpirati in dvigniti *kmečki stan*, ki je stebler države in Cerkve. S potrebnim zavarovanjem naj se skrbi tudi za poljedelske delavce, za stare in onemogle, za sirote in vse zapuščene.

2. Poziva vse podjetnike in delodajalce, da se zavedajo svojih dolžnosti do delavcev ter jim dajo *pravično plačo*. Dolžnost države in njene postavodaje je uvedba *pravične družinske plače*, da se tako reši družina propada.

3. Delodajalci so odgovorni za *npravno življenje delavcev*. Zato naj gledajo, da bo-

do tovarne in delavnice urejene tako, da ne bodo bližnja prilika za greh. Strogo naj se povsod izvaja postava o nočnem delu.

KKK nujno pozivlja vse verno slovensko ljudstvo, da te resolucije sprejme v celoti

in jih skuša tudi izvršiti. Po katoliških društvih naj se resolucije obravnavajo, člani naj jih izvršujejo sami in delajo z združenimi močmi, da jih bo izpolnjeval ves narod.

Vida Koželjeva:

VEČERNI AVE

Ko sonce zatone zvečer za gore,
da obsije še drugo poloblo zemljé,
takrat, ko rdečijo se zarje krvave,
iz lin cerkvenih razlega se Ave.

Narava, še pravkar glasna in živa,
po vročem dnevu miruje, počiva;
pastir, ki je ves dan vriskal in pel,
na palico uprt, je moliti začel.

Marg. Seemann-A. Lebar:

DVE KRONI

(Konec.)

Noge sujejo ob kamenje, tipljejo dalje po
bridki poti, toda duša je našla domov...

Zopet varovalni drog. »Postojta tukaj,
grem nekoliko naprej, da vidim, če smo še
na pravi poti. Po mojem spominu bi morali
biti že pri koči, toda nikjer je ne vidim.
Bog varuj, da bi bili zašli!«

Par strahotnih minut za oba čakajoča;
minut, ki so kakor stolpi v človeškem živ-
ljenju in jih niti sreča ne veselje ne preseže.

Peter se je vrnil: »Smo že gori! Hvala
Bogu! Zdaj se pa le vsaj malo nasmej,
Marica! Rešeni smo!«

Brez besede je sprejela to novico; pre-
težka je za tako razburjeno srce. Ne izzove
veselja v njenem srcu; zdi se ji, kakor od-
govor božji: Glej, uslišal sem te, zdaj pa
tudi ti drži dano besedo!

Onemogla se zgrudi. Peter jo dvigne in
nese kakor otroka. Po par korakih prodre
skozi meglo medla luč in vedno jasneja po-
staja: pred kočjo so.

»Marica, mala Marica, pojdi! Močna
bodi — saj smo v koči!«

Poskusi sama hoditi, toda opreti se mora
njegovove roke. Jože pa stopi naprej in krepko
potrka. Vrata se odpro in lahni zvoki tam-
burice so jim v pozdrav.

Krepki Gorenjci oskrbujejo kočjo; gospo-

Od dnevnih naporov trudno telo
zravna se, ko čuje zvonjenje milo
in tiha radost prevzame srce,
saj Ave naznanja, da konec je dne.

Zvonček pošilja še zadnje pozdrave...
V čarobno noč razlega se Ave
in z mehkim glasom svet še poljublja,
nato pa se v sinje daljave izgublja...

dinja sklene roke od začudenja in jim stopi
naproti.

»To je pa sreča, da ste prišli prav in vas
vihar ni zametel v sneg!« in že prinaša iz
omare volnene nogavice in najprej oskrbi
tresočo se Marico; drgne ji noge, ki so na-
pol zmrzle in jih obuje v tople nogavice.
Tudi perilo in svojo obleko ji posodi in jo
porine v kamrico, kjer se preobleče. Obema
pa prinese moške obleke in perila in kmalu
prideta tudi onadva iz kamrice kot prava
Gorenjca.

Zdaj se šele ozro po hiši. Veliko ognjišče
stoji v kotu in gospodinja je že napregla
vrv okoli, da se bo obleka naših prijateljev
do jutra posušila.

Od mize v drugem kotu se dvigne nekaj
hribolazcev, ki so bili toliko srečni, da so
prišli pred viharjem na vrh in našim trem
prisrčno stisnejo roke in jim čestitajo k iz-
redni sreči, da so v takem viharju dospeli
na vrh. To se ne zgodi vsako leto!

Toda naše tri znanke je dolgotrajna in
huda pot popolnoma izčrpala; edino počitka
si še žele. Po vročem čaju jih gospo-
dinja odvede na ležišča, Marici pa odkáže
ozko kamrico s slamnjačo na tleh. Toda to
je prav nič ne moti; samo pokriža se in
zleze pod odejo in ne vidi in ne sliši ničesar

več. Vse tri je objela blagodejna gorska tišina in zavest, da so na varnem. Le kratek čas sta še slišala Jože in Peter cokljanje, pa ju je že zazibala utrujenost v mirno spanje.

Mir, gorski mir!

Globoko doli pod gorami pa je zapiral Stane vežna vrata in s pogledom proti planinam zavzdihnil: »Bog jo sprejmi v svojo šolo!«

Pa so zaspali sončni vzhod; tudi cokljanje in ropot nakovanih gojzarjev jih ni zbudil. Gospodinja jih ni hotela buditi in jim je privoščila še dve uri počitka. Ob sedmih so se zbudili. Vsi naenkrat so pogledali proti malim oknom planinske kočice: za ped na debelo je ležal sneg na okenski polici in zakrival šipe. Pred šipami pa je še plesalo drobnih in debelih snežink, kakor v Delnicah o božiču!

Obleka se je posušila in čevlji tudi. O, kako so trdi, kakor leseni! Po dolgem prizadevanju so vendar spravili zopet vanje noge in odšli v sneg, da jih razhodijo. Ob nepopisni zimski krasoti tam zunaj so kmalu pozabili na trde čevlje. Ni bilo sicer razgleda v daljo, kajti snežinke so plesale še in še, toda najbližje stene so se jim svetile naproti v prelepem krznu in sončna luč se je lomila v belini, da jim je jemalo oči. Včeraj morje teme, danes svetloba višinskega sonca!

Občudovaje so obstali pred hišo; Marica gre še dalje, vsa vase zamišljena. Ko pride toliko stran, da jo ona dva ne vidita, sname s prsta oni prstan in ga vrže od sebe daleč v sneg. Med njo in njim je vse končano. Včerajšnja duševna in duhovna stiska in brezmadežna lepota danes, sta jo vso spremenili. Lenica je imela prav...

Zdaj še globoko zavzdihne in srce ji je lahko...

Peter je opazil, da se je Marica odstranila; stopil je par korakov za njo. »Daj mi roko, Marica,« ji reče preprosto. »Nikoli še ni bila tako lepa, kakor danes!« še pristavi; kajti opazil je svetlejšo progno na njenem prstu, kjer je še malo prej bil prstan. — Pri tem je zardela.

Peter ima oči, ki gledajo na globoko, v dušo.

Če pa tudi res vse ve? — — —

Zopet so sedeli med znanci prejšnjega večera. Še topel zajtrk, potem pa je treba

misлити na odhod. Pot navzdol bo težka; vse je gladko zamrznjeno.

Kratko prisrčno je slovo od novih znancev, presrčno prelepim planinam, za Jožeta posebno: slovo za vedno...

Počasi, polagoma se spuščajo navzdol. Tople hubertuse jim je zapadel sneg, da so vsi beli.

Dve uri tišine. Tam nekako se začno snežinke redčiti, nastajajo drobne kroglice in po novi poluri le še curki dežja, pravega dežja, da so mokri, kakor miš. Vsak oblak se hoče izprazniti nanje, pod nogami pa tečejo pravi potoki, da ne vedo, kdaj so na stezi in kdaj v strugi; saj povsod bredejo vodo.

»Prijazne niso naše planine,« se skuša ponorčevati Jože. »Menda res hoče, da se za vedno poslovimo. In ničesar nam ni dal: Ne encijana, ne planik in ne sleča! Kaj bodo rekli doma, ko smo jih obljubili!«

»Veseli bodo, da vsaj sami pridemo! O, saj je bilo dovolj hudo in le malo je manjkalo, da bi nas bil vihar zasul s snegom!« To je bil Peter, ki je to govoril. Malo dekleško srce glasno utriplje pri teh besedah; prav gori v vratu nekje in zagrne ves obraz v sumljivo rdečico.

»Le ne postajati! Dokler se enakomerno gibljemo, hodimo, nam mokrota ne bo škodovala.« To je veljalo Marici, ki je morala postati, da ji je srce zopet v redu začelo utripati. In zdaj še celo ne bije v redu! Toda ta nemir je sladak in prihaja od onega, ki hodi tri korake pred njo...

Če tudi to ve? ...

Gole stene so že zadaj ostale in že se vrste prva drevesa. Kakor pritlikavci so spočetka, kmalu pa se dvigajo više in više in naši potniki so v lepem sončnem gozdu, na prevalu hriba, katerega pobočje pada v drugo dolino, kakor pa so prišli po njej. Zdi se, da stopajo v nižino prav iz božje bližine. In nekaj tistega vzduha iz božje bližine neso s seboj v dolino in domov. In kdor si tega prinese s seboj v življenje, ostane že v višinah in se ga dolinski prah ne prime.

Tam preko se že vidi prva hiša gorskega naselja S. V pol ure so tam.

Končno prva hiša. V okovanih čevljih ropotajo po lesenih stopnicah navzgor.

»Dober dan! Ali ni nikogar doma?«

Kakor trije potoki curlja od njih po stopnicah in po veži. Stara ženica stopi iz najbližjih vrat, njenega krila pa se drži trop otrok.

»Ali dobimo dve sobi pri vas?«

»O, seveda. Prosim, kar naprej!« Pa jih pelje v prvo nadstropje po vegastih in škri-

Pripeljala jih je in odprla na vsako stran ena vrata.

»Tako moramo v posteljo, ker smo do kože mokri. Prosim, skrbite, da bo naša obleka v kakih dveh urah suha, ker bi radi še kaj te planinske vasi videli. Pošljite čez nekaj časa k nama enega izmed vaših fantov

Prve češnje.

pajočih stopnicah; jasne otroške oči jim slede.

»Ali so ti-le vsi vaši?«

»Seveda, gospod; osem fantov in eno dekle; kar dovolj jih je, da dobi vsak svoj kos kruha in še kaj drugega za pod zobe.«

»Kaj pa vaš mož?«

»Pri drvarjenju ga je ubilo padajoče drevo in zdaj sem sama.«

in deklico h gospodični po obleko. Potem pa zakurite iznova; vse vam bomo plačali. Saj taki ne moremo nikamor. — Pa vročega čaja nam tudi kmalu pošljite, da se ogrejemo!«

»Vse bom uredila.«

Po lepo poribanih stopnicah in po hodniku se vije za njimi mokra cesta; kamor stopijo, se nateče luža iz mokre obleke.

Eden izmed fantov pristopica po škripajočih stopnicah; radovednost ga muči. »Zdaj nas le pri miru pusti, fant; da boste pa imeli kaj dela med tem časom, ko se bo naša obleka sušila, na, pa vzemi to-le in si razdelite!«

Že mu je natresel v klobuk jabolk in drugih dobrot, ki jih je Korbarica naložila v nahrbtnik za popotnico. »Bog lonaj!« in že je, kakor podlasica skočil po stopnicah.

V kuhinji so posedli okoli ognjišča in fant je delil; a kaj, ko je pa za devet ust toliko treba! Zdaj pa še gledajo mater, kako obeša in razgrinja mokro obleko okoli ognjišča, v katerem gori, kakor, kadar je velika peka. Vsi pa vedo, da gospoda zgoraj ni skopa, kakor so marsikateri tuji in da smejo še kaj pričakovati!

Dve uri pozneje stoje neprosto voljni zastpanci že na pragu in se ogledujejo po vasi. Dež je med tem časom že ponehal, sivi oblaki pa se še vlačijo po nebu. Toda naši prijatelji so dobre volje.

»Pa je bilo kljub vsemu le lepo!« pravi Peter in ona dva prikimata. Strašno je bilo, a vendar lepo, si misli Marica...

»Še dobro uro imamo časa; ogledjmo si še vas, da bomo imeli doma kaj poročati. Vas je majhna, komaj enajst ali dvanajst hiš.«

»Najprej v cerkev!« ukazuje Jože. Seveda so vsi za to. Ozka pot vodi do cerkve sredi vasi, kjer stoji nekoliko vzvišena. Okoli nje malo pokopališče z lesenimi križi. Marica se skloni, da prebere napise: »Ponesrečil v gorah«, »Plaz ga je podsul«, »Skale so ga stisnile«. Taki napisi stoje zraven imen in naši izletniki ne morejo dosti zahvaliti Boga, da jih je obvaroval takega zadnjega bivališča.

V cerkvi, ki je majhna in vsa preprosta in revna, se še in še zahvaljujejo za čudežno božje varstvo. Kako lepo in prisrčno se more moliti v tej cerkvi! Ta tišina! Zdi se, kakor bi osebno stal Bog med njimi...

Ko so prišli iz cerkve, so se odprla ravno nasproti vrata župnišča. Moški je stopil iz hiše. Jožetu so zastale noge — Peter pa je ponudil neznanču, a vendar dobremu znanču obe roki, kakor prijatelju, ki ga je že dolgo pričakoval.

»Bog živi, dr. Ničman!«

»Za božjo voljo, — kako pa pridete vi tu sem in — onadva?«

»Po malem ovinku, ko se vračamo s planin, ljubi doktor!«

»S planin pravite? Tam je moralo pa včeraj rohneti najhujše neurje! Toda zdaj najprej k meni!«

Pa jih je popeljal v svojo sobo, kakor izbrane goste; vse so mu morali povedati. In v njem je zazvonilo domotožje z največjimi zvonovi...

»Zdaj, Lenica, me pokliči in — grem — in pridem...« mu je govorilo srce. Ali ga hoče prav s temi poklicati?

Marica se je razgledala v tesnem prostoru. Še vedno stoje v kozarcu planike; toda rumene so in vse stare.

»Planike! Doma smo jih obljubili; toda niti videli jih nismo v snegu!«

»Komu ste jih obljubili?«

»Materi in Mariji«, odgovori Jože.

»Stanetu, Marjanci in Anžetu,« dopolni Marica.

Peter pa dostavi resno: »In Lenici tudi!«

Zdaj prime dr. Ničman kozarec: »Njej jih nesite! Pa ji povejte, da lepe sicer niso, toda svete!«

»Jaz pa vem za planike, ki bi Lenici vedno cvetele...«

Temna rdečica je stopila dr. Ničmanu v lice pri teh Petrovih besedah; čutil je vabilo v teh besedah.

Lenica, ali me kličeš?

»Pojdite z menoj prijatelji! Pokazal vam bom prekrasen razgled v dolino.«

Ko so prišli na plano in se je odprl razgled v dolino, je dr. Ničman zaostal s Petrom.

»Kakšne planike menite, ki vedno cveto?«

»Sami jih poznate, doktor! In še nekaj imam za vas. Pred tednom smo našli to v polju.« Pa mu poda košček zlate verižice z medaljonom, v katerem je Leničina slika.

»To je eno; drugo pa — skrivljeno je, vendar napis točno pove lastnika. Sedanja lastnica vašega nekdanjega posestva je našla to-le.« In s temi besedami položi dr. Ničmanu v roko zmečkan in skrivljen prstan, na katerega notranji strani stoji vdolbeno ime: Jernej.

Pretreslo je dr. Ničmana in molče stopa poleg tovariša. V stisnjemem prgišču naj-

dene stvari. Nekoč jih je vrgel proč, danes bi dal življenje zanje.

»Pojdite z nami, doktor, in bodite šopek planik za Lenico! Lenica nepopisno trpi, a molči.«

»Ali me želi?«

»To morate sami čutiti!«

»Še nekaj mi povejte, Peter! Kako je takrat izvedela, da sem v S.? Kdo me je videl in izdal?«

»Nihče. Vedeli smo samo, da niste več v mestu v bolnici. Pa je Lenica iskala. Pisala je v vse vasi in naselja v planinskih krajih, ker so v bolnici povedali, da ste se preselili nekam v planine. Vsa pisma pa so prišla nazaj, le enega ni bilo, tistega, ki ste ga prejeli. Ko pa ste pred drugim pismom ubežali, je prišlo nazaj in takrat je Lenica jokala, tako bridko jokala... Pa potem še prašate, če vas želi?«

Brez moči in volje stopa dr. Ničman. Dve veliki solzi se mu zakotalita po licu.

»Pridem! Grem z vami!«

»Hvala vam, doktor! Ali smem reči Jernej? Saj zdaj spadamo itak vsi skupaj. In zdaj vem, zakaj je bil ta ovinek na našem potu potreben: da smo tebe našli!«

»Halo, Jože, Marica!« Daleč naprej sta že in zdaj se vračata.

»Nobenih planinskih rož ne bomo nosili domov, pač pa vzamemo s seboj tegale! Dr. Ničman se pelje z nami!«

V urnih skokih je v svoji bolnici. Hitro pobere svoje reči in jih odda v velikem kovčku spodaj v kuhinji, da ga bo pripeljala pošta. Le uveli in orumeneli šopek vtakne k sebi in vrže Maričin nahrbtnik čez ramo. Lenica, zdaj prihajam...

Jože in Marica sta že na cesti, le Peter se še obotavlja.

»Peter, kaj pa ti ogleduješ, kakor bi ne hotel z nami?«

Peter se obrne in resen je njegov obraz: »Jernej, pojdite brez mene; jaz ostanem tu namesto tebe!«

Jernej ga osupel pogleda: »To pa ne. Potem pa že ostanem jaz! Nikar ne misli, da te hočem spodrinuti iz Kamnice!«

»Ne, Jernej, tega ne mislim; toda tu bi bilo pravo mesto zame. Saj veš, da sem postal zdravnik za najrevnejše. In tu je dovolj takih in gore so mi tako pri srcu. Če bi tebe ne našel, bi itak nikoli ne smel misliti na

Smolej:

PESEM O LILIJAH

Te globoke dekliške oči,
vse mrtve hrepenenja.
Te posvečene dekliške dlani,
Kakor tenčica iznad zelenja.

Ah, ti zvoki tihih lilij,
ki z meglicami v večer hite,
dolga vijoličen šepet vigilij,
ki pod noč iz toplih ust drhte.

In vsaka bela dlan,
roma na večerno stran.
In vsaka dehteča lilija
joče mimo mojega srca.

Trpeča dlan! O, bela lilija!

kaj takega, saj moram v Kamnici namesto-
vati tebe. Zdaj te pa prav resno prosim:
Jernej, pojdi ti zopet v Kamnico, da morem
jaz ostati tu! Ne iz požrtvovalnosti, ne smeš
misliti! Ampak zaradi mojih skritih želj.
Reci, Jernej!«

»Če je to res zaradi tebe, potem seveda;
toda ne danes, ne še takoj! Saj bi ne bilo
pravega veselja ob svidenju brez tebe! —
Danes greš z nami! In potem, če že ne more
biti drugače! Toda, verjemi, da te ne damo
radi iz svoje srede!«

»Dobro, najprej ti izročim vse bolnike;
potem bi bil še rad zraven, ko vaju bo ka-
plan Pavel poročil. Potem pa se vrnem v
to gorsko samoto!«

»Sam?«

»Morebiti. Zdaj še ne vem...«

Pod odprtim oknom na klopi pa sedita
Jože in Marica in čakata. Polglasno se po-
pogovarjata, vendar ju Peter dobro sliši:

»To je bila lepa božja pot, ki je tudi v
misijonskih pragozdovih ne bom pozabil.
Glej, Bog me kliče k delu tja v misijone.
Ne moreš verjeti, Marica, kako se veselim
na to!«

»Jaz pa ne bi mogla stran, kakor ti. Naj-
raje bi kar tu ostala!«

»Oh, tu? V tej samoti bi ostala?«

»Da, Jože, ne smeš se! Ti si duhovnik in
tebi lahko povem: Kopačeva Marica, lahko-
mišljeno dekle, kakršno je šlo iz Delnic, se
vrača zdaj resno in čisto drugo! Pa bi rada

tukaj ostala, morebiti me bo Stane pustil nazaj?«

»Samo?«

Dolgo časa ni odgovorila, potem je smeje odgovorila: »Ali ni dovolj ljudi tam-le, kjer smo se sušili? In mali ljudje imajo vedno sto potreb, je nekoč rekla Lenica. Morebiti bi se pa vendar našlo kakšno delo zame?«

Zgoraj na oknu pa sloni Peter... Misli mu uhajajo v čase, ko je še medicinec večkrat razmišljal o čudni usodi male Kopačeve Marice, ki ima sijajnega brata Staneta, ki jo varuje vsega hudega, kar bi ji lahko prizadejala gostilna in taka gostilna, kakršna je bila ob časih rajnega Kopača. Kako jo je ta brat vzgajal in obvaroval vsakršnega prestopka, kamor jo je vabilo vse polno sumljivih gostov... Kako je mala Marica prihajala k Lenici in od nje prejela marsikateri nauk za življenje, resnično življenje... Pa se je pri tem zalotil, da je vendar tako često mislil nanjo tudi pozneje in še te dni...

Marica, mala Marica! Če bi ti vedela za Petrove misli? Saj bi bila to nebesa zate!

Pa so prišle te Petrove misli prav k njej... Saj jih sorodna srca čutijo. Ali razumeš sedaj, Marica, kako je tedaj, če imaš nekoga tako rada, da si ne moreš misliti življenja brez njega? Tako rada, da bi mu vse lepo in svetlo iz svojega življenja rada podarila — ali veš sedaj, kako je to, kar nekdanj nisi razumela, ko ti je Lenica pravila? — — —

Devet parov oči je gledalo za odišlimi gosti. Devet pesti je tiščalo nekaj svetlega, okoli česar se je že dolgo sukala mala otroška sreča. Kaj vse vsebuje ta drobnih novcev? Piščalke in steklene kroglice in sladkorne palčice in čokoladne rezine, ki jih imajo v gostilni pokrite z velikim steklenim pokrovom, ki so jih že tolikokrat občudovali od daleč. Danes pa bo moral krčmar dvigniti ta pokrov in jim dati vsakemu eno. Danes imajo denar! — — —

Domov, domov — — —! pojo kolesa.

Vse misli krožijo zdaj okoli Lenice in dr. Ničmana. Bele lase ima ob sencih, pa je bil tako lepo plavolas, preden se je zgodila nesreča. In vsa razigranost je izginila iz njegovih oči; pač pa gleda iz njih plapolajoč plamen, kakor pri vseh onih, ki so mnogo trpeli.

Iz ravnine gledajo nazaj na planine in lokomotiva bljuje iz sebe cele snope isker, ki se razpršujejo in počasi izginjajo, ugašajo. Marica vsega tega ne vidi. Vsa trudna se je naslonila v kot. Do roba je polna njena duša novega, velikega, neznanega. Šele ko so blizu doma, odpre oči. Pozno je že, ko izstopajo. Anže jih čaka z vozom. ☪

Neverjetno se mu razširijo oči: »O, in gospod doktor je prišel! Gospodična Lenica je itak pri nas, ko čaka na izletnike. To bo vesela!«

Hitro je zaplala kri po žilah resnemu možu — še nekaj minut — in — — —

Potem bo premostena preteklost in prihodnost bo vsa lepa, o tako neizrečeno lepa!

Prve vaške hiše so že tu! »Anže, ustavi! Jernej bo izstopil in počasi prišel za nami. Pa nihče ne sme izdati skrivnosti!«

Že je skočil z voza, ki vozi dalje. Kakor tiktakanje ure je peket konjskih kopit. Kakor bi bila pesem v cesti in bi pela: Mir, mir, mir...«

Vrata Barbine kočice so se odprla in na pragu in pred njim stoji gruča ljudi: »Hvala Bogu, da ste se srečno vrnili!«

»Podrave od planin in od Marije, naše kraljice!«

Vsi trije poskočijo z voza. Marica se oklene Staneta, ki kar ne more umeti njene nežnosti: »No, Marica, kako je bilo?«

»O, Stane!« več ne more. — Kakor v zahvalo dvigne ta oči proti nebu! Tako bi bili zdaj vsi doma, le ena še ne, pa bo za to tudi še Bog poskrbel.

Korbarica vsakega posebej poboža, kakor bi ne mogla verjeti, da so res vsi tu. Pa je le ljubezen, ki to dela. Pozabila je na bodočo trnjevo krono od prej, le lepa krona materine ljubezni je zdaj na njeni glavi.

»Da ste le vsi tu! Tako sem se bala! In včerajšnji oblaki nad planinami so me tako strašili! Da ste le vsi tu!«

Ne vsi, si misli Lenica; saj ne joka, pa ima rdeče obrobene oči...

Marjanca nosi in ureja stole: za mater in Jožeta, za Petra in Marico, zraven za Lenico in na drugi strani za Staneta in Marijo, za Anžeta in sebe prav pri kuhinjskih vratih, vsega skupaj devet stolov. Že so se odprla usta za prva vprašanja, ko vstane Peter in porine še en stol k Lenici. Začudeno pogle-

dajo domači; tem pa, ki vedo, se zasvetijo oči. Toda nihče ne spregovori.

Tišina je zaplapolala po sobi, Leničine oči so se zgrozile.

»Za nekoga, ki tudi spada k nam,« spregovori Peter.

Dekliška glava se trudno skloni, kakor bi nekdo položil težko breme nanjo.

Peter vzame oveneli šopek planinskega cvetja, ki ga je prinesel iz dr. Ničmanove sobe in ga položil na mizo pred prazni stol.

»Niso lepe, toda svete. In od nekoga, ki bi rad sam prišel.«

V tresoč se roke pade dekliška glava in izza prstov teko solze, solze...

Zdaj stopi Peter za Leničin stol in ji natakne skrivljen prstan:

»Od nekoga, ki je bil zvest kakor ti, ki zunaj čaka, če ga boš poklicala!«

Svetloba plane v njene oči, vstane in odhaja skozi vrata, kakor store to le veliki ljudje. Zunaj se nasloni na steno, kakor posoda, ki čaka, da jo kdo napolni.

Jan Plestenjak:

Slovenska bolečina

Čprav smo številčno med najmanjšimi narodi, pa smo po svoji dejavnosti kulturi med prvimi, na kar se smemo glasno ponašati. Res, da ne delamo kričave reklame, da je pri nas vse skromno tudi tedaj, ko bi morali krikniti v obraz vsem našim obrekovalcem, najbolj pa tistim našim, iz domače zemlje sesajočim malodušnežem, ki vsak trenutek čakajo, da zataje svoj jezik, svojo slovensko bit in svojstvenost in da izza varnih pregrad oblajajo vse tiste, ki so ostali zvesti veri in jeziku svojih očetov.

Ta malodušnost in iz nje izvirajoči predsodek, da smo maloštevilni — moj Bog, saj naroda vendar ne ustvarja število — in da se moramo brezpogojno obleči v cunje vsaj za dvajset, trideset milijonov številčno večjega naroda, ta malodušnost se širi ko kužna bolezen. Pojavila se je najprej v mestih, se naselila pri jari gospodi in omotila tudi že zdrave žile našega podeželja.

To je slovenska bolečina! In ta bolečina grabi po slovenskem živem organizmu in ga ubija, ker mu zastruplja zavest, da je njegov

Ne vidi ga, toda za utrip srca čuti, da je blizu. Potem znan glas, mehak in zvest, glas, ki je govoril k njej v dolgih nočeh samote:

»Lenica — —!«

»Jernej — —!«

Tiho stoji noč in murnčki molče...

Preko svetega mostu stopata dva iz preteklosti v prihodnost... Sedanost je vsa lepa in sveta. Odpira se pot, ob kateri gore luči in stoje križi: materinska pot je to. Dva venca visita na desni in levi, dve kroni čakata nanjo: materinske ljubezni in materinske bolečine, sveti kroni vsake žene.

Hoče ju nositi, močna in zvesta!

Dvigne glavo, ponudi mu ustne, kakor v prisego. On se nagne, da se napije iz njene srca: dóma in miru v svoj nemir.

»Za vedno, Lenica —«

Poljubi ji roke, kakor se poljubi nekaj svetega.

»Z a v e d n o !«

Pritegne k sebi njegovo glavo in ga poljubi na čelo...

K O N E C

jezik živa rast z rastjo njega samega in da je jezik bistveni sestavni del njegove kulture in nekako merilo za primerjanje s kulturami drugih narodov. Jezik je prav gotovo občevalno sredstvo v najširšem in najglobljem pomenu besede, toda občilo, ki je zrastle, raste in se izpopolnjuje ob vzponu svojih duševnih sil tistega dela ljudi, v katerem so zasidrani temelji za to občilo iz davnin.

Izgovor, da se mali narodi zmerom boje za svoj obstanek, da se zanj po nepotrebnem morajo bati in da so za širši razvoj prav tako odveč kot so majhne države odveč — baje so drage in ljudje v njih ne najdejo tistega razmaha ko v velikih — je plod zgolj snovnega, vso duhovno vsebino zankujočega gledanja na današnje življenje, čigar namen bi naj bil po geslih nekaterih: grabi, uživaj, vse drugo je pravljica!

In zato izginja samozavest, se topi volja, se razblinja vera v samega sebe in človek brez presoje hlasta po tujih odjekih in se odmika prvinski domačnosti.

Kje je ta bolečina najvidnejša?

Poglejmo naša dekleta, ki iz potrebe in tudi nepotrebe, dostikrat iz nekake objestne svojeglavnosti zapuščajo domačo zemljo in si iščejo kruh izven slovenskih mejâ kot krščenice, sobarice, dekle, tudi natakariče. Zmožnost prilagoditve je pri Slovencih tako velika, da bi jo morali vsaj za polovico okrniti. In ta dekleta, naj bodo v Zagrebu, v Belgradu, v Nemčiji, v Grčiji, v Egiptu in Carigradu, v nekaj dneh ali vsaj mesecih se nauče novega občevalnega jezika, ali pa svojega prilagode, v naših državnih mejah opremijo le z drugačnimi naglasi in zategljaji. Kajti prodreti v globine jezika, ki si ga laste, ne morejo in tiste svojstvenosti nikdar zadeti. V njem so tako bistvene, dostikrat nevidne različice, da jih ne ujame niti najtanjše uho. Zdi se mi, da ga ni človeka, ki bi v tuj jezik tako globoko proniknil, da bi dojel vse zvoke in prizvoke, ki so le temu lastni. Dve roži sta si na videz popolnoma enaki, obe sta vrtnici, natančno pa preglej liste in cvete in spoznal boš, kako se med seboj razločujejo žilice, živci in robovi. Poglej prste dveh skoro si enakih človekov; zdeli se ti bodo enaki, za las podobni. Poglej pa odtise teh prstov in začudil se boš tej vsakomur vidni razliki. Torej je tu individualnost podana brez vsakršnih zunanjih pritiskov.

Čeprav stalno pridigamo, naj ne posnemamo tujcev, prav brez škode — da — v svojo veliko korist bi morali posnemati tujce v tem, kako znajo oni varovati svoj jezik. Po petnajst, dvajset let jih imate med seboj, pa se niti enega stavka niso priučili v našem jeziku. To ne iz vzrokov kake možganske zaostalosti, ne, hoté in pa — ker smo sami tako ostudno hlapčevski, da se bomo takoj uklonili in se privadili njegovega jezika in mu potem v njegovem jeziku razodevali svoje hlapčevstvo.

Pa pustimo naša dekleta in ne prikazujmo jih, kot da bi le one grešile! Naša inteligenca, ta zasluži pa vso grajo. Le za nekaj dni ga prestavijo iz Slovenije kam med sodržavljane na jug, pa pozabi slovenščino in jo gnete v neko prečudno jugoslovenščino. Poznam uradnika, ki mu je pošten Hrvat dobro zasolil, ko mu je pisaril v skrupucani, nobenemu jeziku podobni hrvaščini:

»Pišite mi književno slovenščino, da vas bom razumel, vašega jugoslovenskega esperanta ne razumem!«

Naši vojaki novinci! Pač, že prve dni se nabere najlepših cvetk iz bogate zakladnice zmerjanja in preklinjevanja v južnem jeziku in te tuje cvetke potem presajajo v gredice našega, v tem pogledu najnedolžnejšega jezika. Nikoli ne bom pozabil našega slovnika dr. A. Breznika, ki nam je pri razlagi slovenščine razodel — torej kot teolog in filolog, — da po slovensko še zakleti ne moremo, da bi se pri tem smrtno pregrešili.

Marsikdo bo mislil, da je vse to pregovarjanje in gledanje znak ozkosrčnosti in pretirane bojznosti za slovenski jezik in za bitnost slovenskega naroda.

Jaz trdim, da ne! Naj imamo še toliko smučarskih prvakov, prvakov skakačev na daljavo, v višino, prekopicvalcev na drogu, zviravev na krogu in na bradlji, kadar bo po krivdi nas vseh usahnil vir jezika in se oplodil zgolj z izmečki tujih jezikov, ki so vse to že zdavnaj pometali vsaj iz književnih slovarjev in se bo naš duh popolnoma odtevil vonju domače zemlje, takrat med nami ne bo več prostora za Prešerne, Levstike in Župančiče bodočnosti, takrat bo naša beseda pela kot ubit zvon, zvenela kot počen lonec.

Rešitev vidim v tem, da si poglobimo svojo narodno zavest in da se prisesamo še močneje k domači zemlji. Meščanska kultura še nikoli ni bila vodnica narodov, vsaj tistih ne, ki sta jim polje in gozd vir dohodkov. Zato je beg v mesta, prekomerno zapušcanje kmetskih domov in odhajanje v tuje industrije, ki obratujejo morda pet, šest let, nenaravno in se bo krvavo maščevalo. Im vsi ti »begunci« bodo ko odsekane veje pri živem drevesu slovenskega naroda, ker jim bodo presekanke žile privodnice in odvodnice. Na to moramo misliti že sedaj in bo treba napeti vse sile posebno tedaj, ko dobimo svojo slovensko banovino: ki naj bi bila res slovenska, to je, ki bo res skupek resnično slovensko zanosnih ljudi, ki jim je ljubezen do naroda in do jezika ne le na jeziku, ampak je ta ljubezen živ odganjek neomajne volje srca in duha.

Vam, sestre, v dobro jutro!

(Nadaljevanje.)

VI.

Sreča v slavi...

Ne varaj se! Tovarišica je, ki jo sreča le malokdo na poti. In potem se često le slabo prilaga in ujema tvojemu koraku. Prehiteva te, pevajoč menjavaje »slavo« in »miserere«. Včasih tira s seboj veliko žalost; ker, da bi ti postala prijateljica, je spoznala male podlosti in velike sramote. In če bi povedala, kako si jo našla, bi klicale slaveče množice: »Križaj jo!«

Včasih pa, mesto da bi prišla k tebi, je šla po trdih stezah dela in potrpljenja. Približala se ti bo, ko bo negotov tvoj korak, srce trudno in če se ti bo nasmehnila, ji boš komaj odgovorila. Nevoščljiva boš in zavidala onega, ki se mu ni posrečilo ujeti tako.

Toda skoro vedno je odeta v laž, kajti ona prava, resnična čaka zemljane le, kadar so prah in ime samo.

Boljše je ostati v senci in živeti v tihoti!

VII.

Ne domišljuj si, da si več od drugih, ker si mlada! Pomlad je privilegij, ki se izgublja dan za dnem.

Ne domišljuj in ne hvalisaj se, da si doživela še pred življenjem razočaranje: nekega večera se boš smejala temu svojemu jutranjemu utrujenju.

Ne bodi nebržna, malomarna: življenje je vedno neka gledališka predstava, vredna, da si jo ogledamo, in vsak človek záse razmotrivanja vredna skrivnost.

Ne domišljuj si, da je skepticizem plemenitost duha! Ohrani si vedno kak vzor, da se rešiš potopa!

Ljubi življenje tudi brez ljubezni, brez sreče, brez bogastva, brez slave, če Bog hoče tako!

Ljubi ga, kakršno je, s sončnimi in viharnimi dnevi! Ljubi ljudi le zato, ker so ljudje božji otroci, kakor ti in ne zaradi koristi, ki jo imaš od njih!

In živi tako, da ne boš nekega večera objokovala, da si zaman živela.

VIII.

Naj te ne dolgočasijo, sestra, te-le vrste! Ne zmajaj z glavo in ne posmihaj se! Dobre tovarišice bodo tudi tebi.

Ne pripenjaj si srca, kot šopek, na prsi v prvem jutru, da bi ga vsi videli in mnogi utrgali...

Ne čakaj popoldneva, da spoznaš svojo dušo, premeriš svoje moči in oceniš svoje slabosti! Takoj zjutraj na delo! Ne obremenjuj se z nepotrebno prtljago, ker postanejo večerni spomini lahko nadležni.

Daleko si še od popoldneva in jutro se smehlja krog tebe in prepeva v tebi. Skušaj torej vezti prtiček svojega življenja z zlato nitjo optimizma. Tudi k tebi pride večer. Nihče ne ve, kaj mu je odločil Gospod. Že v prvem, ranem jutru ti je položil v globino srca neomajno zavest tvoje ženske usode in življenjskega cilja. Od tebe je odvisno, kako ga boš dosegla. Naj bo okno tvoje kamrice vedno v cvetju, da ne bo jesen objokovala pomladi!

IX.

Če ljubiš brezbrežno neskončnost morja in ti njega dih poraja domotožje daljav, če znaš plavati, veslati, če počivaš ves dan na soncu in vetru, listaj te strani!

Življenje je prevoz. Nalagala boš izkustva in bolesti; srečavala mirne dni in viharne noči. Plula boš mimo osamljenih otokov in hrupnih bregov. Zadevala boš občeri, iskajoč sledi svoje usode. Videla boš potope in globine, pozdravljala prijateljstva in simpatije. Spoznala boš zlatoplameno ljubezen svojega srca. Prišla boš morda v pristanišča gorja in bolezní. Toda tedaj ne dovoli, da se ustavi črno jadro poleg tvojega in da pride grd čoln kalit vodo krog tvojega čolniča!

Toda, če boš zasidrala nekega večera, poviharju, z razbitim krmilom in raztrganimi jadri, razvij in razobesi zastavo upanja, da bo vedno prva pozdravila zarjo!

(Dalje prih.)

Pripravljene so naše vrste...

Upanje nosimo v srcu. Duhovna pomlad bo prišla in dvignil se bo naš rod iz bolesi vsakterih težav. Vedno več jih bo zajela, ki bodo z vedrim pogledom obvladovali življenje. Vodilo in merilo jim bo le pravičnost in ljubezen. Prav kakor to naš sv. oče želi... In »razlivali bodo balzam na žive rane s tolikimi udarci mučenega človeštva«: njihove družine bodo krščanske družine, po kočah in slabih stanovanjih bodo blažili trpljenje. Ko bo pa ta pomlad postala poletje — da bi se to radi sedanjih nevarnosti ne odložilo predaleč v nedogledno bodočnost! — pa ne bo več slabih stanovanj, v kočah bo kruh in otroci bodo veseli in oblečeni.

To mora priti, če verujemo v Očeta, in če Ga ubogamo, ko nam govori po Svojih namestnikih, papežih in škofih.

»Katoliška akcija je od Previdnosti izbrano sredstvo, za zdravilo dana današnjemu svetu.«

*

Po naših Halozah in hribih Slovenskih goric in drugod so hodila letos lavantinska dekleta med reveži. V prosvetnih domovih in šolah so se poglobljale in oblikovale za svoj verski, socialni in narodni apostolat. Pri obhajilni maši so črpale moč in na oltar so darovale svoje delo:

Vse malenkosti vsakdanjega dela v poljcu.

Sodnik Kokalj J.:

Dekle, ki odhajaš...

Praden slovenski kmet odpelje z vozom v oddaljenejši kraj, napravi z bičem križ na cesti pred konjem. Krščanska mati pokriža otroka, preden ga odpravi z doma. Povsod ista prošnja: naj bo pot srečna. Predvsem tebi, slovensko dekle, če že moraš z doma, na tuje, želimo sreče...

Nebeški Stvarnik je v svoji neizmerni ljubezni obdaril slovensko zemljo s prečudno lepoto, tebe, slovensko dekle, pa je posadil v ta raj, da tvoriš harmonijo, da v svoji vdanosti Bogu dihaš milino, nežnost, da si polna pristnosti, resničnosti in poštenosti in da tako podajaš simbolično to prelepo sloven-

sko domovino. Tako slovensko dekle opeva neskarjena pesem in na tako slovensko dekle mislimo, ko želimo dobro našemu narodu.

500 obiskov revnih družin za Božič in nekaj manj za Veliko noč.

Tedenske sestanke za 80 venčkov »Otrok Sonca«.

Vodstvo Mladenk DK,

Skrb za redne dekliške sestanke in prireditve. — Itd.

*

To je danes le kapljica v morje. Pa vendar je po tej kapljici vsaj žarek duhovne mladosti zasvetil v mnogih srcih.

Letos bomo zadnjo nedeljo v juniju lavantinska dekleta zopet obhajala svoj veliki Dekliški dan na Betnavi. Sestre iz vse lepe naše škofije in še od drugod, ki le morete priti, pridite! Skupno bomo zapele:

»Zato smo pripravljene
v vrste smo strnjene;
le za Te živimo,
Gospod naš in Kralj!«

in

»Bogu in domu
na žrtven oltar
vsa naša srca
polagamo v dar!«

Pripravljene smo, kakor želi sv. oče, ki nam je rekel ob lanski Veliki noči, ko smo bile pri njem: »Prav ženske roke so od Previdnosti določene...«, da prinašajo slovenskemu rodu novo pomlad.

Povsod Boga po Mariji!

Slovensko dekle, ko zapuščaš domači kraj, zavedaj se, da greš borbi nasproti. Borba za poštenost, borba tudi za narodnost. Na splošno moramo reči, da so naša dekleta tudi v tujih krajih ostala verna, dobra in še naša. Naj nikogar ne moti, če v tujih krajih sliši slabo mnenje o Slovenkah, kajti morebitno slabo mnenje so ustvarili le posamezni žalostni slučajji, ki pa zopet v svoji notranjosti kažejo, kako tuji, pokvarjeni svet

sko domovino. Tako slovensko dekle opeva neskarjena pesem in na tako slovensko dekle mislimo, ko želimo dobro našemu narodu.

Slovensko dekle, ko zapuščaš domači kraj, zavedaj se, da greš borbi nasproti. Borba za poštenost, borba tudi za narodnost. Na splošno moramo reči, da so naša dekleta tudi v tujih krajih ostala verna, dobra in še naša. Naj nikogar ne moti, če v tujih krajih sliši slabo mnenje o Slovenkah, kajti morebitno slabo mnenje so ustvarili le posamezni žalostni slučajji, ki pa zopet v svoji notranjosti kažejo, kako tuji, pokvarjeni svet

brezčutno gazi neizkušnost in zaupljivost dobrega slovenskega dekleta. Dobra in zaupljiva, kakor je bila doma, odide slovensko dekle v tujino. Misel, da bo kdaj bridko razočarana, se ji zdi nemogoča, saj je ta brhki mladenič tako dober, lepo govori, še lepše se vede. Verjame mu, ker misli, da je tak kot sosednji fantje v vasi, ki na dano besedo kaj dajo. Dekle pade, je nato zapuščeno, razočarano... In ni mesta vrh zemlje, kjer bi pozabila to gorje. Kriv si ti »pokvarjeni gospod« in svojo žrtev sramotiš še s pesmijo!

Če je dekle v službi v domačih krajih, ima v slučaju grenkega razočaranja sigurno sodno pot, tako, da si vsaj v gmotnem oziru more delno pomagati. Drugače pa je v Srbiji. Tam je po § 130 gradjanskega zakonika predpisano, da se ne sme preiskovati, kdo je oče nezakonskega otroka. Izjema je mogoča le — in še to samo na tožbo prizadetih —, če gre za posilstvo ali odvedbo. Po tamošnjih predpisih se more nezakonskega očeta prisiliti sodnim potom k plačevanju vzdrževalnine (alimentacije) za otroka le, če se nezakonski oče svobodno obveže k plačevanju vzdrževalnine. Gorje, kdor v nesreči biva sam...

Slovensko dekle, pojdi junaško svojo pot! Gospoduj sebi! Sebi gospodovati je največje gospodarstvo, tako je učil že stari rimski modrijan Seneca. Papež Pij XI. je v svoji okrožnici »Mit brennender Sorge« poveljčal junaštvo mladine v boju za čistost z besedami: »Ali ni tudi ohranitev tiste čistosti, ki Vam jo je podaril dan sv. krsta, junaško dejanje, ki ga moreta po zasluženju vrednotiti vera in narava«. Z zaupanjem v Boga boste

nepremagljive junakinje. V krepkih dušah je usoda!

Ko greš v tuje kraje, slovensko dekle, ne pozabi, da si hči slovenskega naroda, kjer je razmeroma najbolj razširjena knjiga, ljudska igra, sploh prosveta in kjer nepismenosti takorekoč ni. Bodi torej ponosna, da si Slovenka! Vreden je naš narod, da ga ljubimo. Pomisli koliko je prestal! Skozi 1000 let je naš narod trpel in se boril na vse strani; takorekoč z orožjem v roki je oral svojo zemljo in živel in umiral v taki borbi. Obstal je in danes je narod neznanih junakov. Zato je naš narod velik po delih, večji od onih, ki je rodil le nekaj roparskih vitezov, ki so peli junaške pesmi in se pomlajali s krvjo nedolžnih žrtev. Narod ostane, posamezniki lahko padejo, kajti »narod ni teorija ali fantazija, narod je meso in kri« —, tako je svoje ljudi učil slovaški narodni voditelj pok. p. Hlinka.

Če boš živela po naukih, ki si jih dobila doma in v domačih društvih, ne bo za te nevarnosti v tujini, ne za vero in poštenost, ne za narodnost. Potem ne bo nevarnosti, da bi prišla v položaj, da bi morala vsa zapuščena iskati sodne pomoči, katera v nekaterih južnih krajih, kakor je zgoraj povedano, ni dovolj uspešna. Po vseh večjih krajih so naša katoliška društva (na pr. Slomškovo prosvetno društvo v Zagrebu, Slovensko prosvetno društvo v Beogradu). Če prideš v take kraje, vpiši se v Katoliška društva, kjer najdeš močno duhovno oporo in še prijetno razvedrilo med rojakinjami.

Slovensko dekle, z lepim vedenjem v tujini, delaj čast Bogu, sebi in slovenskemu narodu!

M. Krumpak:

Pismo v lemenat

Marijan, brat moj! Ko sem ob tihih majskih večerih prisluškovala milemu petju slavčkov in melodijam, ki so zvene v bližnjem gaju, sem zaželela, da bi bil vedno maj. Pa še vse lepše kot je pomlad, kot so slavčkovi akordi, so Tvoje besede: »Stopil bom k oltarju Gospodovemu, ki je moja mladost.« — Tvoja mamica je premnogi trenutek vasovala ob tabernaklju, da bi Ti vztrajno sledil klicu. Videla Te kot maziljenca ne bo več, kajti že par let počiva

pod blagoslovljeno rušo. Blagoslavljala Te bo iz onostranstva.

Šel si za otožnim pogledom božjega Učenika, ki je tožil, da je žetev velika, a delavec je malo! Ne bo Te ob težkih urah tolažila ljubeča žena in ne bodo Te osrečevali ljubki otroci. Osrečeval Te bo nekdo z veliko večjo srečo in radostjo: Jetnik tabernaklja. Tvoji otroci bodo duše, ki jim boš kazal pot v srečno večnost. Bodi sejalec klenega zrna, naj obrodi stoteren sad! Bodi

vrtnar, čuvaj in goji cvetje pred pogubno slano. Rasti kot duhteča lilija ob tihem soju večne luči vse dotlej, ko boš z Učenikom dospel na vrh Kalvarije in Ti bo rekel: »Do-

polnjeno je! Pridi, moj zvesti, po večno plačilo!« — Da si nam slovenski Vianej, želi in zate moli Tvoja sestra Milica!

Moj rojstni kraj

Vigrednice, ki nam pošiljajo svoje opise, ponovno opozarjamo, da pišejo samo po eni strani papirja, ker sicer ni sprejeto v tisk.

Nagrajeni sta v juniju:

Julija Jelovšek, Drenov grič p. Vrhnika.
in Cigler Marija, Novo mesto, ulica 6. sept.

Terezija Kmet:

MOJ ROJSTNI KRAJ

Tako si mi blizu, moj rojstni kraj, saj sem v tebi zagledala luč sveta, saj v tebi preživljam blestečo mladost, pa te še ne poznam. Od dne do dne živim v smehu in pesmi, pa nate še nisem pomislila. Nosim te v kretnjah, v hoji, očeh in govorici, pa se komaj tega zavedam. Toda, če sklonim glavo in se zamislim, mi zadrhti srce v sladkih čustvih. Globoko v duši mi počivaš in misel nate je kakor srebrno zvoneča struna, ki zapoje v najjasnejših trenutkih življenja.

Ko sem prišla za pero, mi je kakor proseča tožba dahnilo v dušo: nikar! Nikdar mi ne boš narisala pravega lica, na papirju se bo režal spačen obraz. Saj to ne bom jaz — tvoj rojstni kraj. Prava podoba ostane v duši, večno lepa, svetla in tiha kakor materina ljubezen.

Sela, kraj veselega spomina! Na prijaznem gričku stoji naša vas. Rdeče strehe žare v poletnem soncu kakor krvave sveže kaplje in okenca se bliskajo v zlatih pramenih. V sredi med hišami se dviga bela cerkev, zvonik kipi v oblake, ki plovejo po modrini neba in se izgublajo za vinsko gorico. Glasna ura seka čas in delo deli. V glavnem oltarju sv. Janez s križem v roki svari in opominja: delajte pokoro... Tu iščejo tolažbe žene, možje, fantje in dekleta. Trudna kolena se pripogibajo, goreča molitev vre iz grl.

Nad vasjo se vzdiguje hrib. Zgodaj spomladi se odene v zelenje, svileni prt ovije visoke bukve, jeklene hraste in šumi v lah-nem vetru čez poletje v jesen. Le prisluhni!

Pesem stoletja maje vrhove, boža razbeljeno čelo in sega v srce, da bije veselo in smelo ter daje poguma za trdo življenje. Z vrha strme razvaline. Visoki, debeli in močni zidovi starega gradu govore o nekdanji moči, o burnih dogodkih, o veselih in žalostnih časih. Škrbinasti grad išče svojega soseda. Kaj ni bil na nasprotni strani grad Kozjak, oba zidana z enim ter istim kladivom? Zrušil se je, nič več ne kljubuje viharju, toči, deževju.

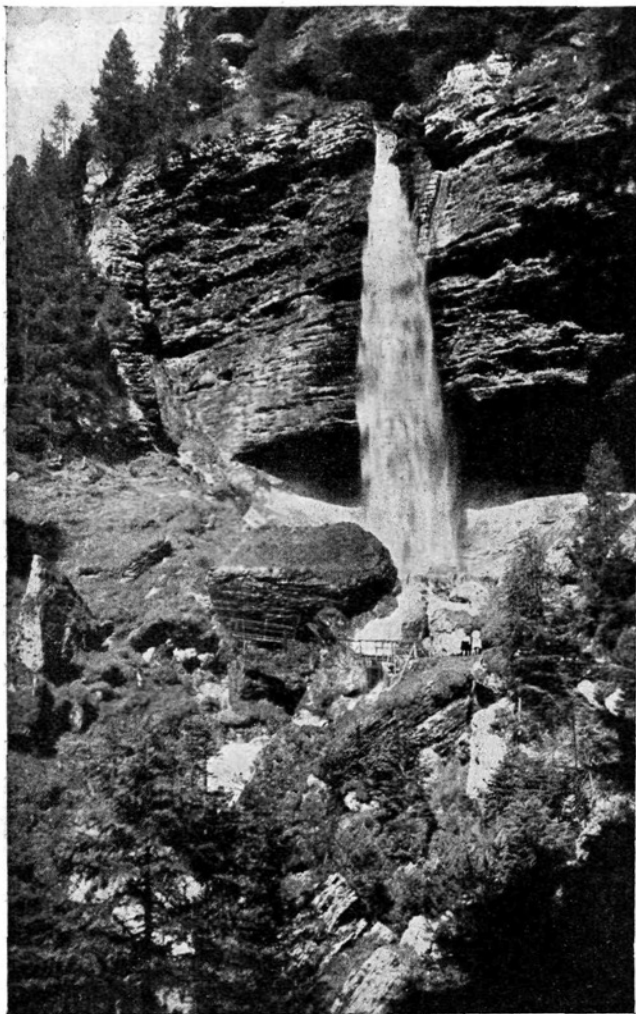
Nizke groblje je prerasló grmovje. A spomin nanj živi v pripovedkah, ki jih pripovedujejo matere svojim otrokom.

Poleg razvalin je še dobro ohranjena grajska kapela. Kako vneti so bili naši predniki za Boga, kako so skrbeli za cerkvice! Grad — brez strehe, le okrušeno sivo zidovje, kapela — lepa, kot bi bila zidana pred nekaj desetletji. Pa je bila priča prvi kočii, ki jo je postavil tesar v dolini. Danes so tu vasi, skromne in vendar tako ljubke. Sveta Katarina kraljuje v oltarju s krono na glavi. V zvoniku visita dva mala zvonova. Bajе vsebujeta precej srebra; mili glasovi se zlivajo v mehko melodijo. Tožijo z nami, jokajo ob naši bolečini in vriskajo ob naši radosti.

Z gradu se ti odpre pogled na vse strani. V globeli, ki jo obkrožajo gorice z zidanica-mi — belimi golobčki, se stiskajo vasice kakor piščeta in hrepene po varovalni peroti. Prav pod hribom ždi moja rojstna hiša. Komaj jo vidim izza drevja. Zdi se mi, kot bi v bojazni iskala zavetja. Pod gredo je njiva. Tam zadaj se začenja reber, kamor sem hodila trgat zvončke, kjer mi je sosedov Tone naredil prvo piščalko. Za hišo je bil vrtiček, Lašček smo ga imenovali. Tu smo se zbirali otroci iz vse vasi: Žvugrovi, Jožkovi, Ozimkovi... o, to nas je bilo! Na Laščku sem se naučila otroških iger, na Laščku se je dvignila zavesa pred mojimi očmi, razširil se je krog »domovine«. Nižje je počivala druga vas, polja, njive, senožeti, temni gozdovi... Vse mi je bilo novo. V ozad-

ju se je uporno dvigala gora. Da, tam je konec sveta, neprodorna stena od zemlje do neba. O tem sem bila prepričana. Hitela sem pravit materi. Od tistega dne mojega prvega spoznanja sem vedno hodila na Lašček, kjer sem uživala rajsko srečo. A mojega veselja je bilo konec, ko je сосед trato preoral. Rjavih brazd smo se otroci bali.

kleta poribajo tla, pobrišejo prah s svetih podob, očistijo vsak kotiček v hiši. Na oltarček pripno prtiček, sveže šopke postavijo v vazah pred Marijin kip. Praznično je po stanovanju, stene srkajo opojni vonj. V takih domovih je sreča doma. Ljudje so veseli, na videz brezskrbni, skoraj bi dejala razposajeni, z zadovoljstvom v srcu, s šalo

Slap Peričnik.

Na Laščku ni bilo več vpitja in tekanja, za vedno smo ga zapustili, kakor so nas zapustile otroške, najsrečnejše sanje.

Hišice so krite z opeko, a nekaj jih je še s slamo. Ne vem, zakaj so mi prav te tako vseč z nizkimi ter okajenimi podboji. Založene so s skladovnicami drv, z oken pa lijo nageljni, asparagusi. Zadaj ob robu vise preproste, rdeče zavese. Vsako soboto de-

na ustih. Že Jurčič je opisoval te odkrite, globokoverne obraze. Spomladi je vas pogreznjena v cvetje. Sadno drevje plete venec okoli domov. Jesen prinaša obilo sadja, mošt in vino kipita v kletih. Kako se razleze kmetiču obraz, ko se po delu okrepa s kozarcem vina in s kosom belega kruha. Ubija se ljudstvo po ozkih, kamnitih oplazih v miru, daleč od mestnega hrupa. Malo

pridela, grunti so tesni, komaj živi. A, če ogovoriš: »Kako je kaj, očka?« »Bo že, vsak dan bolje«, ti bo pomuzal starček z vedrim nasmehom. To so ti ljudje, polni optimizma, živahnosti in jasnega pogleda v bodočnost.

Velikih mož ne premore moj rojstni kraj. Ne pesnikov ne pisateljev, ki bi slikali v knjige zdravi rod. Tudi drugih narodnih delavcev ni. Toda, naj govorim! Saj so kmetje narodni delavci. Bore se in pote, ljubijo in božajo svojo zemljo, ki jim je globoko zarasla v srcu. Domovina jim je, čutijo njene zahteve, sprejemajo od nje plačilo za trud. Imajo dom, družino in zdravje ničesar več si ne žele. In njihovo življenje je pesem, ki poje zdaj prešerno zdaj otožno, kakor jim narekuje srce. Menda res kmeta objame zemlja s peklenskimi koreninami, da živi le zanjo. Ne proda grudo prsti za vse na svetu. Vsaj pri nas je tako. Kadar se oglasi sekira v gori in zahrešči drevo, se starček osupel strese: »Ti mladi gospodarji bodo vse napravili, mi nismo tako...«

Pa naša dekleta! — Na žalost, tudi pri nas odide nekatera v tuje kraje. Tujina, kaj res ni koticna na slovenski zemlji, kamor ne bi posegla tvoja neusmiljena roka! — Brhke so in živahne, polne zdravja, moči in mladosti. Z rožnatih lic jim odseva sreča. Kot bi pile mladost iz zemlje.

Ni jim treba lepotičja. Narava ga jim je podarila dovolj. Kadar jih hočejo fantje podražiti, tisto zapoje:

Selanske devojke so lahko lepe,
ko sonce posije, pa v senco beže.

V nedeljo vidiš v cerkvi same rute. Navadno nosijo »delenaste«, ob večjih prazni-

kih »židane«. No, katero dekcle si koderčke nakoplje izpod rute na sence. Kdo bi ji zameril. — V jeseni hodijo proso met. Nabere se jih poln pod, nato pridejo fantje, zavzdignejo pesem in izbirajo pare. Ivan, bo imel pri Jerici, Miha pri Katinki... in hitro izgine kopica prosa, kot bi mignil. Kako ne, ko se pa taka žerjavica spravi k delu.

Ko zaveje mrzel veter, da zaječi v gori golo drevje, vzamejo dekleta trlice izpod strehe. V belih predpasnikih in z jopicami čez roke hite tret lanišče. Pozno v noč lajajo trlice in vmes se čuje smeh in šala. Zimski večeri so kaj kratki. Kolovrati brne, krotovičasta preja se navija na vretena. Če pa Srobotnikarjev Janez pride, je ura precej čez polnoč. Ta ti jih razdira, da bi človek počil od smeha. Stric pripoveduje o zakleti kraljičini, kako denar cvete na gradu, ob katerem času pri Erjavčkovi kapelici straši... Dekleta se pa le smejejo. Kaj ne verjemo? — Včasih bi bilo dolgčas, če ne bi bilo naših fantov. Miha, Janez, France, Polde! Postavni so, kot bi jih ulil. Ob večerih se zbero pri Žongrovih rantah, zavriškajo in zapojejo, da pesem vzpluje nad logom prav do Volčjih jam. Zavesa ob oknu se zgane, dekcle prisluhne tajnemu odmevu v srcu, vsa je pri njem — svojem fantu.

Večkrat grem na hrib nad vasjo in zrem na svoj rojstni kraj. Po gričkih so posejane cerkvice. Do trideset jih naštejemo, če je jasno nebo. To so biseri slovenske zemlje. Ti cerkvice sv. Janeza si biser mojega rojstnega kraja. Le dvigaj se, meri se s hribom! V dušo se mi priplazi misel: kaj, če bi morala ta kraj zapustiti? A, le eno vem: počilo bi mi srce, preden bi se ločila od tebe, moj dom... Za mano sanjajo grajski zidovi — okras naše vasi, neme priče davnine...

Anka Salmič:

KAJ JE TEBI?

Kaj je tebi, pevček mili,
da tako molčiš?
Kaj trdo zapiraš kljunček,
tožen kam strmiš?

Mar že čutiš dih pomladi?
Te že vabi gaj?
Kjer družica v grenki nadi,
čaka te nazaj?

Pevček, o težko je nama,
ker sva strtih kril!
Ko usode val je nama,
srečo vso razbil!

Daj, odpri, moj ljubček mili,
kljunček svoj, odpri!
Pa zapoj o dveh sirotah,
kot sem jaz in ti!

„In kar je ustvaril, je bilo vse prav dobro“

(Po 1. knj. Moz.)

V šestdnevnem delavniku Gospoda je bila ustvarjena tudi čebela. Brez nje bi stvarstvo ne bilo popolno. Tako je moralo biti, ker kdo naj bi sicer dal vosek za sveče, katerih komaj viden dim dviga zahvalo, vročo željo, vdano prošnjo ali težko bol proti nebu do Njega, ki je tolažnik žalostnih, kdo naj bi dal vosek, ki gori na oltarju kot dar siromaka in bogatina, kot odkupnina za storjeno in željeno, v dnevih slave in ponižanja, od začetka do konca skozi večnost, — da ni bila ustvarjena čebela s svojo družino.

Kar je ustvarjeno, je vse prav in dobro.

Slovensko čebelarstvo, ki se posebno zadnja leta lepo razvija, je del premoženja vsakega posameznega čebelarja, predstavlja pa tudi znatno premoženje vsega naroda. Čebelarstvo je kmetijska panoga, o kateri smo mnenja, da se morejo v njej udejstvovati le moške osebe, torej čebelarji, ne pa tudi naše gospodinje, žene in dekleta, ki sicer »tri ogle« nosijo v gospodarstvu. Ne bom skušal dokazovati, da je taka miselnost brez praktične utemeljitve in v splošnem čebelarstvu le v škodo, spomnim le na veliko gospodarsko škodo, ki je nastala l. 1914., ko so možje in fantje čebelarji odšli na bojna polja, doma pa so ostale žene, dekleta in — čebele, brez varuha in gospodarja. In, ali se nam ne ponuja zopet leto 1914?

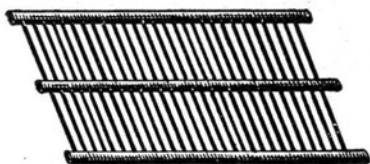
Kakor se še dobe ljudje, ki mislijo, da je vse ono, kar nosi roge, krava, tako jih je še več, ki mislijo, da je čebela vse, kar leta okoli čebelnjaka. Govore vedno le o čebeli, ne vedoč, da čebela sama le malo pomeni in da je njen obstoj mogoč le v družini, ki je zgrajena na določeni naravni os-

novi. Mi sicer navadno pravimo, da so v čebelnjaku čebele, boljše pa bi bilo, ako bi rekli, da so v čebelnjaku čebelne družine. Čebela je namreč žuželka, ki more dalj časa živeti in se ohraniti le v družini.

V čebelnjaku vidimo panje. V vsakem panju je navadno ena družina, ki jo sestavlja n. pr. v poletnih mesecih 20-50.000 čebel-delavk, več tisoč trotov in ena matica.

Matica je čebeljega rodu, spolno razvita samica, ki more leči jajčka, iz katerih se razvijejo čebele-delavke, troti in tudi matice. Troti so spolno razviti samci, ki imajo le to nalogo, da mlade matice oplemene. Čebele delavke pa so spolno nerazvite samice, ki opravljajo različna težaška dela v panju, negujejo zarod in oskrbujejo družino z živcem.

Čebelna družina pa mora imeti primeren dom. V sili se naseli v drevesno duplo, večjo luknjo v zidu ali skalovju, če ji čebelar ne odkáže za stanovanje enega izmed panjev v čebelnjaku. Med našimi čebelarji je udomačen v glavnem A. Ž. panj, ki nosi ime po izumitelju tega panja Antonu Znidaršiču, zasluznem slovenskem čebelarju in sedanjem predsedniku »Slovenskega čebelarskega društva v Ljubljani«, in po vsem svetu znani naš narodni panj manjše mere, kranjič, ali kakor ga sedaj imenujejo čebelarji Janšev panj.

Rešetka

Delavka

Trot

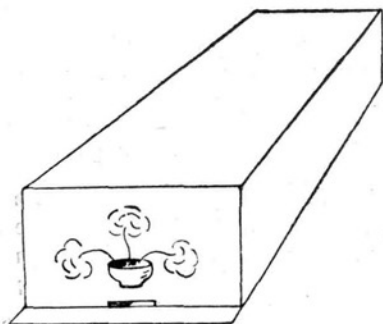

Matica

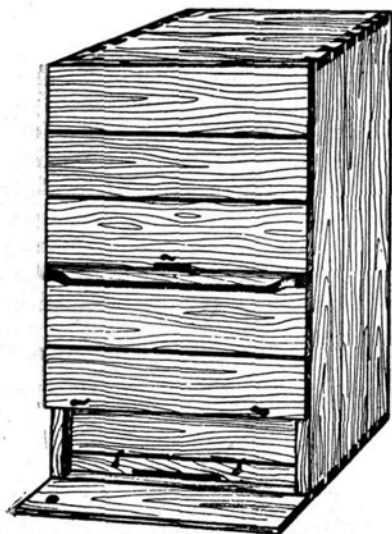
V A. Ž. panju je premično, v kranjiču pa nepremično satje. Janšev panj (kranjič) ima le en prostor, dočim ima A. Ž. panj dosti večji prostor razdeljen v dva dela, zgoraj je medišče, spodaj pa plodišče. Medišče je od plodišča ločeno z deščico, v kateri je matična rešetka, to je neke vrste mreža, skozi katero se lahko splazijo čebele-delavke ki

jih bomo v bodoče imenovali kratko čebele, ne pa tudi troti in matica.

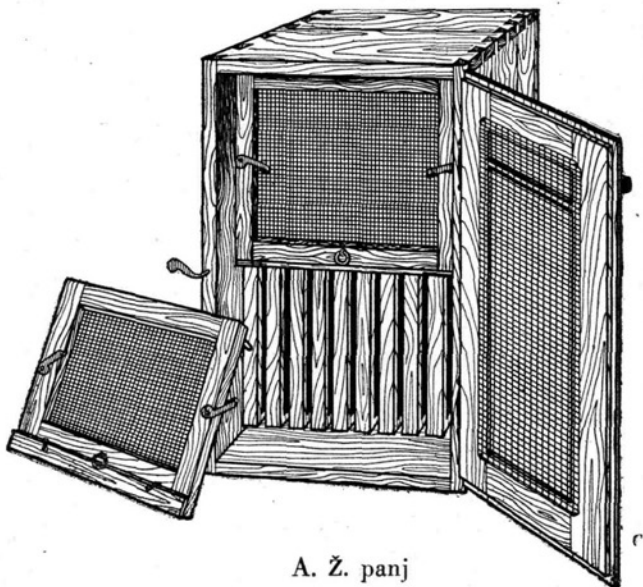
Iz tega že moremo sklepati, da je zgornji prostor dostopen le čebelam za odlaganje medu (medišče), spodnji pa je določen za razvoj zaroda (plodišče). Matica zalega le v plodišču, tu se drže tudi troti in pretežna večina čebel, ki so v panju. Panj ima spre-

Janšev panj - kranjič

Panj (zunanost)

A. Ž. panj

J. Gerely - Raša Mastnak:

Izobraženo dekle

(Nadaljevanje.)

ŠE NEKAJ MISLI

Kako ti je ime?

Morebiti se kar čudno sliši, ko te vprašam, sestrica, po tvojem imenu in še celo po tvojem krstnem imenu. Toda, glej, dandanes je z vami, mladimi dekletmi, prav tako, kakor prej z malimi otroki. Če si ga vprašala po

daj žrelo (izletnico), zadaj pa okenca in vrata.

V tem panju namestimo po devet satov zgoraj in spodaj. Sati stojijo na poprečnih železnih palicah, spredaj in zadaj pa so naslonjeni na železne kvačice, da stojijo pokonci in v enakih razdaljah drug od drugega. Vsi ali posamezni sati se morejo vzeti iz panja, kar je velike vrednosti pri opravljanju čebel. Zato tudi pravimo, da je v A. Ž. panju premično satje.

V Janševem panju pa je satje nepremično. Sati so prilepljeni na strop panja. Čebelar v ta panj nima takega upogleda kot v A. Ž. panj, zato je čebelarjenje v njem težje. Med slovenskimi čebelarji je sicer še več drugih panjev v rabi, vendar sta omenjena dva najvažnejša. V Janševem panju izvažamo našo čebelo po celem svetu, kjer slovi kot prvovrstna čebela. (Dalje prih)

Tudi jaz te vprašam, katero je tvoje pravo ime, ko jih je sto, ki naj bi nekaj pomenila: Mucka, Ficka, Popca, Pupca, Makika, Koška itd. Glej, v tvojem krstnem listu prav gotovo ni tako napisano. In noben koledar nima takih svetnikov. Ti bi pa rada, da bi te ljudje imeli za resno. Zakaj jim ne daješ dobrega zgleda in si sama neresna?

Na koga čakaš?

Na koga čakaš, sestra? Zaupaj mi! Rada bi ti namreč prerokovala. Ali pričakuješ kraljevskega princa iz pravljic in sanj, ki te bo prišel iskat, da te popelje v zlati kočiji v deželo sreče, kjer ni skrbi, ne solza, ampak sama sreča in veselje?

O, potem ti moram prerokovati žalostno bodočnost! Kraljevski sin res morebiti pride, toda njegova bleščéča obleka bo kmalu odpadla. Tudi on nosi vsakdanjo obleko, kakor vsi drugi možje. Prav take slabe lastnosti ima, kakor vsi drugi in tudi on ti ne bo vedno nudil samih poklonov. Od njegovega gradu kmalu izveš, da ni njegov, ampak je njegov lastnik življenje. Življenje je pa samosilnež: če z eno roko deli veselje, ga z drugo roko že posuje s pepelom; če z eno roko ponudi rožo, z drugo prikrije trnje, ker mu je vseeno, če se zbodeš ali ne.

Če mnogo pričakuješ, boš doživela mnogo razočaranja

Ako pa ne čakaš na moža, ampak na življenjsko nalogo, za katero se pripravljaš resno, potem ti morem z vso gotovostjo prerokovati, da jo boš dobila. Če pa je ta življenjska naloga ob strani moža, ali v kakem drugem poklicu izven družine, — to pa ni več tako važno, kakor ti zdaj to misliš. Le to te prosim, ne pusti, da te življenje meče okoli brez cilja. Ne zapravljaj svojih zmožnosti in svojega časa s tekanjem za brezkrstnimi in nejasnimi cilji.

Morebiti si že srečala dekle, ki v vsakem moškem, ki ga sreča, sluti svojega bodočega moža in se mu z vsem vedenjem neprestano ponuja. Za to si dela obleke, za to se šminka, za to hodi v družbo in na veselice in za to zapravlja zaklade, ki jih ji je dal Bog.

Ali si morda že slišala anekdoto o dekletu, ki jo je nekdo po telefonu vprašal, če ga hoče poročiti? »O, zelo rada«, se je glasil odgovor; »toda povejte mi, prosim, kako se imenujete?«

Ti sestra, vendar nočeš v vrste takih

deklet? Hodi z mirno samozavestjo svojo pot in z jasnim pogledom v bodočnost. Če te po božji volji kdo čaka, potem vedi, da ga boš ob svojem času in na pravem kraju srečala. Proti volji božji pa svoje usode niti za korak ne moremo usmeriti.

Ali hočeš biti srečna?

Ali si že slišala povest o srajci srečnega človeka, sestra? Ta povest pripoveduje, da je zbolel kralj, ki bi mogel ozdraviti samo, če bi mu oblekli srajco srečnega človeka. Po celi deželi so iskali srečnega človeka. Niso ga našli med bogatimi in odličnimi, ne med učenimi in ne med onimi, ki so bili dobre volje. Končno so našli srečnega človeka, ubožca, ki je prebival v votlem drevesu v gozdu in se je hranil z zelišči in koreninicami, pa je bil popolnoma srečen. Hoteli so mu odkupiti njegovo srajco; celo premoženje bi za to dobil. Pa se je izkazalo, da oni srečni človek — srajce niti imel ni . . .

Sestra, ali razumeš globoki pomen te povesti? Čim skromnejši je človek, tem srečnejši je.

Vem, tudi ti hočeš biti srečna. Toda iščeš srečo na napačnem kraju.

Rada bi vse imela, kar imajo drugi. Kaj pridobiš s tem? Več dobiš, več si želiš!

Hočeš imeti vso prostost, da bi delala, kakor se tebi ljubi. Toda navade te vežejo s tisoč nitmi, da delaš to, kar drugi in zato nisi prosta.

Vse ugodje in vso ljubezen bi rada imela zase. Toda vzemo ti jo tisti, ki si ljubezni ne žele, ampak jo dajejo.

Le malo pomisli, če nimam prav!

Včeraj si rekla, da k tvoji polni sreči manjka samo tista krasna obleka, ki si jo videla v izložbi. Danes si jo dobila; pa že se je porodila druga želja in je veselje po dosegu tiste namišljene sreče kar takoj minilo.

Komaj si pričakala, da si dorasla in velika. Pa si si privoščila cigarete in svilene nogavice in si šla v zavod za negovanje telesa, kar vse prej nisi smela. Ali pa si zdaj srečna in zadovoljna? Na vso moč nesrečna si, če ti zmanjka cigaret; ne moreš na cesto, če se prej ure in ure ne lepotičiš. Pa niti ni gotovo, da boš tistemu ugajala, ki bi mu rada. — Svilene nogavice pa, saj veš, kako so zlobne! Odpravljaj se na kon-

cert, pa se ti — resk — pretrga petlja. Poštene navadne nogavice bi ti tega ne bile napravile!

Če vse to premisliš, sestra, ali je potem res, da si prosta?

In kaj potem, če v tvojem zahtevnem srcu nekoč vendar vzcete prava ljubezen, srce ljubljenega pa želi preproste, skromne deklice, kar ti nisi. Pa boš potem začudeno vprašala, kako je to mogoče, da zdaj, ko si želiš odmeva svoji resnični ljubezni, pa doživljaš le bridkost in solze.

Glej, sestra, niso ona iz srčne dobrote in plemenitosti izvirajoča pravila dostojnosti, ki ti jemljejo prostost, ampak tvoje lastne zahteve in tvoja hinavščina, ker se drugačno kažeš, kakor pa resnično si!

Povest o srajci srečnega človeka vsebuje veliko resnico: Čim manj zahtevaš, čim večje veselje in zadovoljstvo imaš nad malimi stvarmi in čim bolj čisto in prostodušno je tvoje srce, tem bliže si svoji sreči.

Ali potrebuješ spremstvo?

»Ne, ne« vas slišim klicati kar v zboru. »Me smo delavna, samostojna, moderna dekleta. Vsak dan hodimo same v šolo, v pisarno, na univerzo. Same se vračamo od večernih tečajev in od naših nadur v pisarni. Na univerzi in v pisarni smo stalno skupaj z moškimi. Čemu naj nam bo pri naših zabavah njihovo spremstvo?«

Pa pomisli malo, sestra, in mi potem povej, ali si pri delu prav tako nastrojena, kakor pri zabavi? Kaj-ne, da ne?

Če si resnično izobrazena, te navdajajo misli o tvojem delu že na poti, še posebno pri delu samem. Iz te svoje zbranosti odženeš vse vsiljive nagibe in jih že zgodaj zavrneš.

Pri zabavi pa je tvoje nastrojenje čisto drugačno. Skušaj vse skrbti in dolžnosti pozabiti in srce se ti odpre veselju, kakor se cvetica odpre sončnim žarkom. Na znotraj in na zunaj slečeš svojo delovno obleko. Vsa tvoja čutila z vso napetostjo pričakujejo novih doživljajev. Občutje zagrne razum in ga zakrije polagoma docela.

Ob takih prilikah je dovolj toplejši pogled, nekaj istomislečnih besed, pesem, čustvena melodija, da te očara in pustiš vse pomisleke.

Ne skomizaj in ne podcenjuj nevarnosti take opojnosti! Ne zanašaj se na svoje la-

stne moči, ampak sprejmi spremstvo z olajšanim srcem in s hvaležnim veseljem. Navzočnosti svojega spremstva ne smeš nikoli smatrati kot žaljivo ali kot znak nezaupanja. Varstvo ti hoče biti pred sovražnikom. In veš, kako se imenuje ta sovražnik? Priložnost.

Dobro zavarovani hiši se ne približa sovražnik; v nezavarovano pa hitro vlomijo, četudi jo je gospodar zaklenil.

Sicer pa današnje spremstvo ni tako, kakor je bilo v prejšnjih časih. Ni treba, da je neprijetno in smešno, celo staro ni treba, da je. Vsaka resna žena in deklica tvojega družabnega položaja. Celotni moški sorodniki ali bližnji znanci tvoje družine so ti lahko za spremljevalce, samo, da so precej starejši od tebe in ne dajo povoda za govoricenje v javnosti. Nastavljeni vašega podjetja ne pridejo za to v poštev in tudi ne mladi moški. Pri tebi se pač ni treba bati, da se boš napačno peljala s tramvajem, ali da bi si drugače ne znala pomagati. Tebe je treba braniti pred npravnimi nevarnostmi. Tega pa je zmožen le oni, ki je sam moralno trden in kot tak tudi lahko tebe varuje.

Ta npravna premoč pa je bistvo tvojega spremstva, pa naj si bo moški ali ženska. Ima pa še tudi to vnanjo pomembnost, da je tudi varstvo pred hudobnimi jeziki. Čeprav takega govoricenja ne smatramo za važno in ga niti ne vpoštevamo, mimo njega pa vendar ne moremo; kajti, četudi temelji le na dozdevnih trditvah ali celo čenčah, prav lahko omadežuje dobro ime mladega dekleta. To je pa lahko včasih nesreča za celo življenje.

Spremstvo more biti mlademu dekletu neprijetno v dveh ozirih: ali je sama tako močna, da si more tudi v moralni stiski sama pomagati, ali pa bi si rada dovolila kaj takega, česar ob navzočnosti tretjega ne more.

Pazi, sestra, kako je s teboj!

Dekliška prijateljstva.

Nekoč sem slišala pametno opazko pri nekem znancu, ki je hotel prodati svojo hišo: »Nimam rad opravka z ljudmi, ki mojo hišo samo hvalijo in nimajo zanjo nobene graje. Resni kupec vidi tudi slabe strani in računa z njimi.«

Prav tako je tudi s prijateljstvom. Prava prijateljica ne vidi samo tvojih dobrih last-

mosti, ampak tudi tvoje napake. Tudi ti jo moraš opazovati z istega stališča. Le tako se moreta zanesti druga na drugo. Skupno čenčanje še nikoli ni skovalo pravega prijateljstva, pač pa jih je že mnogo razdrlo. Tudi skupne skrivnosti ne napravijo prijateljstva toplejšega, lepšega in resničnejšega. Poišči si prijateljico, ki je močna tam, kjer ti meniš, da si slaba in katere napake se ne ujemajo s tvojimi. Tako se lahko med seboj podpirata. Medsebojna pomoč in skupni ideali morejo človeška srca trajno med seboj povezati. Če je obema lepo, resnično in dobro vredno skupnih naporov, bosta skupno to tudi dosegli in vaju ne bo noben nesporazum mogel ločiti.

Pravijo, da dekleta niso zmožne trajnega prijateljstva. V trenutku, ko stopi mož na pozorišče, postaneta dve taki prijateljici najhujši sovražnici. Ljubosumnost ju goni v boj drugo proti drugi.

To pa bo le med takimi dekleti, katerih edini življenjski cilj je — mož. Današnje dekletke, ki ima vso možnost izobrazbe, vidi pred seboj toliko resnične lepote in ji poklicno delo nudi toliko življenjske vsebine, da ji mora biti resnično žal, da bi čakala v negotovosti na moža. Uresničenje njenega ženskega ideala in resničnega ženskega poklica, družinsko življenje, ji je seveda pred očmi; vidi ga kot najlepši dar življenja, toda ne tepe se zanj, temveč najde svoj življenjski cilj uresničen tudi v splošnem delu za druge.

Taka plemenita in resnično izobrazena dekleta potrebujejo nekoga, s komur dele zaklade svoje bogate notranjosti; zato poznajo vrednost enakomisleče prijateljice, kar je tudi edino prav.

S tem v zvezi mi zveni staro in vedno novo vprašanje, ali ni možno prijateljstvo med dekletom in fantom in morebiti še bolj odgovarjajoče?

Ne daj se motiti, sestra! Taka prijateljstva niso nikoli prosta čisto človeškega občutja, ki vidi v ženi vedno le ženo in v možu vedno le moža. To pojmovanje je tudi naravno in sili, da človek tudi v vsakem primeru le to išče. Celo utrjene duše z mnogimi življenjskimi izkušnjami čutijo to in si upajo taka prijateljstva sklepati le tedaj, če je združeno z velikimi duhovnimi dobrotami. Treba pa je tudi pri zrelih ljudeh močne samopremage, da ostanejo čustva v pravih mejah in vest pod stalno kontrolo. Nekateri primeri — a le nekateri — so nam znani iz življenja svetnikov.

Mladost pa take trde samovzgoje, ali še boljše: take obojestranske discipline ni zmožna. Zato moramo ugotoviti, da iskreno in pri tem povsem čisto prijateljstvo med mladim dekletom in fantom ni možna.

To je torej še en vzrok več, zakaj naj mlado dekletko sklepa prijateljstvo le med svojimi vrstnicami. Toda dokažejo naj naša mlada dekleta, da so resnične in trajne prijateljske zveze res zmožne in vredne!

(Dalje prih.)

DEKLICA NA TUJE GRE...

Skoplje, januarja 1940.

Cenjena gospodična Mimi ali dragi »potepinček«! Kakor Vam je pač bolj všeč, tako pa naj velja! Sicer ne vem, kje ste, v katerem kotu naše države tičite, vendar slutim po Vaših opisih, da ste nekje blizu nas. Tako rada čitam Vaše spise in opise Vaših »potepanj« po našem jugu! Ko pride naša draga »Vigred«, Vas kar brž poiščem, če ste v njej. Saj smo sestre! Vi na jugu, jaz na jugu in še mnogo, mnogo naših dragih sestric je z nami, ki z ljubeznijo in hrepenejem mislijo na ljubo slovensko zemljo, na njene zelene gozdove in cvetoče travnike,

na vinske gorice in ravna polja, kjer jim je potekla mladost otroških let. Ah, srečna otroška leta! Le zakaj se staramo, le zakaj pride tako kmalu za otroškimi leti skrb, boj za življenjski obstanek! Težko je to vsakomur, najbolj težko pa menda pač mlademu dekletu, ki gre v tujino iskat kruha. O deklice drage, ko bi Ve vedele, kakšna mačeha je tujina, kako skopo reže kruh, kolikokrat je ta kruh s solzami namočen! O ko bi to vedele, pač nikoli ne bi silile od doma, od ljubega doma, dokler imate doma zlato mamico in skrbnega očeta. Povsod lepo, doma najlepše, ta pregovor poznamo me vse, ki nas je usoda pregnala od naših preprostih

kočic in naših dragih domačih, kjer smo z njimi sedale za mizo, skupaj molile in trepele, skupaj se smejale in pele. V tujini tega ni. Gospoda sedi razigrana v toplih in razkošnih sobanah, uboga deklica pa zmrzuje v svoji podstrešni sobici in misli na dom, na toplo domačo peč, kjer se pozimi tako prijetno sedi in lušči fižol ali karsibodi in zraven kramlja... Ob spominih zajoka srce in zahrepeni nazaj — nazaj v domači kraj. Posebno žalostno je, ko pridejo naši veliki prazniki. Če v srcu ne bi bilo prazničnega razpoloženja, mnogo deklic še vedelo ne bi za praznik. Nedelje se še poznajo tudi tu, toda naši prazniki, ki padejo na delavne dni, pa na zunaj res ne. Isti vsakdanji vrvež, isto delo, isti obed, kakor ob navadnih dneh, saj oni nimajo praznika, samo mi, to pa njim nič mar. Brez lepih običajev, brez običajnih prazničnih jedi in kolačev so naši prazniki. Le to veliko srečo imamo, da ima-

mo cerkev, dobre čč. gospode in ljubezivne sestre usmiljenke v našem dragem domu sv. Marte, ki nam z vso požrtvovalnostjo lajšajo in slade naše tolikokrat težko in trpkostališče. Če bi njih ne imele, bi bile pa res predane tujini na milost in nemilost. Torej, dragi »potepinček«, če boste imeli kdaj priliko, »pritepite« se enkrat še v Skoplje, da se spoznamo! Pa kar v Dom jo primahajte in če bi radi mene našli, kar za Viko vprašajte. Sem edina s tem imenom v našem društvu. Č. s. prednica Vam bo rada pokazala k meni. Bi me res veselilo, če bi poznala »potepinčka«, ki zna tako zanimivo opisovati svoja potovanja. Zdaj bo pa menda dovolj, pa še drugič kaj! Oglasite se spet in ne pozabite na moje povabilo!

Vse naše drage sestrice doma in v tujini, posebno pa Vas, prisrčno pozdravlja

Vika iz Skoplja.

IZ DOMAČIH KROGOV

A. Galetova:

DEKLE ALI JE TAKO PRAV?

V krožku tišče dekleta glave skupaj. Nekaj je spet novega. Da se le upa Lena še pokazati med nje! Lena, ta svetnica! Ko se vrača ob večerih od telovadbe domov, ni z njo vse prav.

Grozno! Da je taka?

Vrata se odpro.

»Bog živi!« vstopi predsednica. Vse se ozro vanjo tako, da mora vprašati, kaj je. Leno bo treba izključiti!

Leno? Kaj je z njo?

Če bo ona še hodila, izstopi Pepca, Francka, Ančka in Kristina...

Zakaj?

Pokvarjena je. Če izve moja mama o tem, me ne pusti nikoli več v krožek.

Dovolj! Hočem vedeti, kaj je!

S fantom hodi.

Z največjo barabo.

Ponoči.

Blizu društvenega doma jo čaka.

No tisti hlapec, ki jih je že toliko nalagal.

Kdo pa je videl?

Vse tiho.

Kdo je to povedal?

Vse tiho.

Ali jo je katera od Vas kdaj posvarila? Ste ji povedale, da človek, ki z njim hodi, ni pošten?

Vse tiho.

Spet se odpro vrata, Lena je tu.

O, Lena! zažvrgole vse hkrati, se vsujejo okoli nje in si pripovedujejo, kako dolgo se že niso videle.

IZ VODSTVA ZDK

Albina Bajdova:

NALOGE SLOVENSKEGA DEKLETA

(Nadaljevanje.)

Naloga narodne obrambe pa s tem ni dovršena. Pozabiti ne smemo, da izven naših narodnih in državnih meja živi še nad en milijon Slovencev in Slovenk, torej sinov in hčera naše zemlje in naše krvi. Naša važna in neodložljiva dolžnost je, da v požrtvovalnem delu poskrbimo, da bo duhovna in kulturna skupnost z našimi ljudmi v tujini zopet obnovljena. Treba bo čim preje najti praktičnih načinov za to rodoljubno delo, ako hočemo, da nam bo prinesla zaželjenih uspehov in sadov. Toda odlašati s tem delom ne smemo več, da si pred zgodovino ne obtežimo vesti; kajti še en rod naj nas najde v brezdelju, pa ne bo ostal!

od tega milijona bratov in sestra naše zemlje nobeden, ki bi ga tesna vez priklepala še na našo slovensko domovino. Ob tej misli se mora zresniti tudi slovensko dekle in brez oklevanja nuditi svoje moči in zmožnosti v službo svojemu narodu.

Naštela sem tri najvažnejše naloge, katere naj bi vršilo v današnjih in bodočih dneh slovensko katoliško dekle. Vprašamo pa se takoj, kje naj se dekleta za te naloge vzgajajo, izobrazujejo in vzpodbujajo? Kje naj dobi dekle pravega ognja za to delo in kako naj sama nekaj velikega doseže? Razumljivo je, da kar poedinec ne bo mogel nikdar doseči, bo uspelo gotovo dobro izvedeni organizaciji. Že narava sama nas navaja na ta odgovor. Morje in veletoke sestavljajo same drobne kapljice. Kdo se posameznih boji? Kaj pa združene v potoke in reke, ki gonijo velikanske mline, električne centrale in druge mogočne naprave, zmorej, ali če prestopijo bregove napravijo človeštvu zla, vse dobro vemo. V organizaciji je torej moč, ki s silo utira pot svojim idejam, ki so lahko neprecenljivo koristne, če so njih nositelji verni, idealni in pravično socialni, lahko pa povzročajo tudi mnogo gorja, če je oblast in vodstvo organizacije v rokah brezbožnih in podivjanih ljudi.

Tudi slovensko dekle bo našlo pravo pot in smernice za izvedbo naštetih treh nalog

le v dobri ter močni in načelno zdravi organizaciji. Poleg raznih verskih in stanovskih organizacij, je Zveza dekliških krožkov edina slovenska katoliška organizacija, ki združuje vsa dobromisleča dekleta brez ozira na stanove in stališča, ki jih v javnosti posamezna zavzemajo. Ta Zveza, ki ima po vseh mestih, trgih in večjih vaseh ustanovljene svoje delavne celice — dekliške krožke, si je stavila v svoj delavni program velike naloge, za katere vzgaja in pripravlja svoje članstvo potom zanimivih in poučnih predavanj na rednih tedenskih sestankih, za katere daje snov in smernice v knjižicah »Dekliški sestanek« in v okrožnicah. Za vzgojo voditeljic teh dekliških krožkov pa prireja Zveza še posebne vzgojne in prosvetne tečaje. Vse te pripomočke in sredstva nudi organizacija v zavesti, da zahtevajo te naloge od deklet vsestranske izobrazbe in širokega svetovnega obzorja.

Poglejmo, kaj zahteva ena teh nalog. Kako naj dekle vrši laični apostolat v pomoč Cerkvi, ako sama v vseh verskih vprašanjih s seboj ne bo na jasnem, če jih sama ne bo obvladala ter jih znala obrazložiti in ob potrebi zagovarjati pred onimi, ki hočejo Cerkev blatiti in sramotiti. Le popolna prepričanost in jasnost more postaviti človeka v pozo bojevnika in zagovornika, ako si je svest popolne zmage. Za vzgojo deklet v tem:

Gospodinjski tečaj v Šmartnem pod Šmarno goro.

pravcu skrbijo v deklških krožkih duhovni voditelji, ki jim v verskih predavanjih in tem sledečim debatam dajejo pojasnila na vsa vprašanja, ki jim služijo pri izvrševanju njihove laične apostolske službe.

(Dalje prih.)

SLOVENSKA KRŠČANSKA ŽENSKA ZVEZA V LJUBLJANI

Na občnem zboru Slovenske krščanske ženske zveze v Ljubljani, 14. aprila t. l., je odbor podal poročilo o kulturno vzgojnem, socialnem in gospodinjsko izobraževalnem delu.

Predavanja. Zveza je posredovala ženskim odsekom in deklškim krožkom predavateljice, kadar so se za to oglasili.

Za predavanja v ženski uri v radiu je prekrbela ozir. naprosila 38 predavateljic.

Strokovno izobraževalni tečaj za služkinje se je tudi letos vršil od 10. oktobra 1939. do 2. aprila 1940., dvakrat tedensko po dve uri.

Zdravstveni tečaji, kjer se teoretično in praktično podaja nega bolnika v domači hiši, prva pomoč, nega dojenčka in pouk o higieni žene in o nalezljivih boleznih, so se vršili: na Viču, v Trnovem, v Naklem, Boštanju, Šmartnem pod Šmarno goro, Selcah nad Škofjo Loko, Mirni peči in v strokovno izobraževalnem tečaju za služkinje. Udeleženk na vseh zdravstvenih tečajih je bilo 2270. Da bi bili uspehi zdravstvenih tečajev tem večji in trajnejši, je Zveza izdala knjižico *Higiena žene in Higiena hiše*. Cena knjižici je 3 din. Plačljivo tudi v pi-semskih znamkah.

Gospodinjski tečaji. Marca 1939. je bil tečaj zaključen v Št. Juriju ob Juž. žel., na Studencu pri Sevnici, v Mavčičah in na Koroški Beli. Jesenski, ozir. zimski tečaj v letošnjem letu se je vršil na Koprivniku pri Bohinju, v Šmartnem pod Šmarno goro, v Boštanju, v Naklem in v Mirni peči. Sporedno z dnevnim tečajem v Naklem se je vršil tudi večerni gospodinjski tečaj za tovarniške delavke.

Predlogi in sklepi. Občni zbor je sprejel naslednje sklepe:

1. Med zelo važne naloge socialnega programa Slovenske krščanske ženske zveze spada tudi skrb za revne porodnice na deželi in one, ki pridejo v ljubljansko porodnišnico. Ako zdravnik izjavi, da je prišla kak

dan prezgodaj, trpi taka porodnica največje muke, ker zaradi pomanjkanja prostora v bolnici ne more na porod čakati, na pot nazaj domov pa ne upa. Ženska zveza ima že izdelan načrt za ustanovitev zavetišča ozir. čakalnice, kjer bi porodnice pod nadzorstvom zdravnika v miru počakale, ko nastopi potreba, da bi bila sprejeta v porodnišnico.

2. Starostno zavarovanje služkinj in kmečkih poslov je najvažnejše socialno vprašanje, ki ga je nujno treba rešiti. Znano je, da so kmečki posli in služkinje na starost navezani na pomoč dobrih ljudi in karitativnih ustanov, ker si od svojega pičlega zaslužka niso mogli za starost kaj prihraniti. Zato naj Ženska zveza z Delavsko zbornico in vsemi drugimi ustanovami, ki se bavijo s temi vprašanji, sodeluje in stavi primerne predloge.

3. V industrijskih krajih in v mestih naj oblastva ne dovolje, da bi bili nočni lokali ob sobotah, ko dobe delavci plačo, vso noč odprti. Možje in sinovi zapravljajo v takih lokalih največkrat ves zaslužek, žena in otroci pa žive v pomanjkanju.

Ženska zveza naj na merodajnih mestih posreduje, da se pijančevanje in lahkomiselnost veseljačenje v sedanjih resnih časih kar najbolj omeji. Razgovor o filmu je bil nad vse zanimiv. Enodušna je bila zahteva, da se predvajajo samo moralno neoporeči filmi.

Deklški krožki in ženski odseki prirejajo sestanke in predavanja. Teh predavanj se navadno udeležujejo le članice teh enot. Žene in matere, ki so članice prosvetnih društev, ali pa one, ki bi sicer spadale v naša katoliška društva, pa jih nismo znale pritegniti, je pa nujno treba povabiti na sestanke in prirediti zanje predavanja, za katera imajo največ zanimanja. Zelo priporočljivi bi bili zdravstveni tečaji.

Pri volitvah je bil izvoljen odbor, ki je sestavljen: predsednica Lebar Anica, podpredsednica Prijatelj Kristina, blagajničarka Šrebot Mici, tajnica Golob Anica, odbornice: Tozon Miriam, Velikonja Ivanka in Vračko Cilka.

Razgovor o programu za prihodnje poslovno leto. Tečaje, zdravstvene, kakor tudi gospodinjske bo Zveza prirejala tudi v bodoče. Društva, ki žele prirediti take tečaje, naj sporoče to Ženski zvezi čimprej. Zdrav-

stveni tečaji so brezplačni. Vsega skupaj traja tečaj 6 ur, razdeljen v tri dele. V krajih blizu Ljubljane se vrši tečaj 3 nedelje popoldne. V oddaljenejših krajih, kjer so taki tečaji prav tako potrebni, bo treba urediti tako, da se bo vršil na delavnik ozir. v nedeljo popoldne in še v ponedeljek. Tečaji se vrše skozi vse leto.

Gospodinjski tečaji se začno, jesenski s 1. oktobrom, zimski januarja. Tečaji so 10 do 12 tedenski. V tečaj se sprejme 16 deklet. Pouk v tečaju je od 8 do 16 popoldne. Poučuje se: verouk in vzgojeslovje, lepo vedenje, zdravstvo, državoznanstvo, spise in računstvo, splošno gospodinjstvo, hranoslovje, sadjarstvo, vrtnarstvo, mlekarstvo, šivanje, kuhanje.

Da bo mogla Zveza napraviti načrt za zdravstvene in gospodinjske tečaje, prosimo, da društva čimprej sporoče svoje želje glede prireditve tečajev. Podrobna pojasnila dobite pri Slovenski krščanski ženski zvezi, Ljubljana, Pražakova 8. (Uprava Vigredi).

Slovenska krščanska ženska zveza ima nekaj primernih predavanj za ženske odseke in dekliške krožke. Predavanja so razmnožena na stroj. Cena predavanj je od 2 din dalje in poština. Naslovi predavanj: Organizacija, vzgojeslovje, lepo vedenje, poselska etika, dekleta na tujem, državljanska vzgoja, poselska in socialna zakonodaja, gospodinjsko delo, hranoslovje. Bog živi!

OBVESTILO

Lavantinska Katoliška akcija za dekleta priredi s sodelovanjem Dekliških krožkov za

vsa dekleta mariborske škofije v nedeljo, dne 30. junija svoje tretje veliko zborovanje:

III. DEKLIŠKI DAN NA BETNAVI PRI MARIBORU.

Na praznik sv. Petra in Pavla zvečer je uvodna prireditev.

V nedeljo zjutraj je slovesna obhajilna sv. maša.

Po sv. maši zborovanje. Govorila nam bo Cerkev po svojih zastopnikih in me same bomo spregovorile besedo o delu dekliškega gibanja naše škofije v duhu KA.

Opoldne se bomo razvedrile ob pestrem zabavnem sporedu.

Popoldanska kratka slavnostna akademija z večericami bo naš praznik zaključila.

Namen prireditve je, da skupno pregledamo delo, ki so ga opravile organizirane skupine deklet v KA in DK v delovnem letu, ki ga s tem praznikom v glavnem zaključujemo. Na Dekliškem dnevu pa se bomo seznanile tudi z novim delovnim načrtom, ki nas že čaka za l. 1940.-41.

Vsa podrobna navodila dobe preč. župnijski uradi in krožki KA oz. DK.

Povsod Boga po Mariji!

DUHOVNE VAJE

V DOMU DEVICE MOGOČNE BODO:

Za učiteljice in uradnice od 16. do 20. julija; za dekleta pa od 12. do 16. avgusta. — Pričetek obakrat prvi dan ob 6. uri zvečer. Oskrbnina 100.— din. — Prijavite se na naslov: Dom Device Mogočne, Ljubljana, Lichtenthurn.

V NAŠIH DOMOVIH

KUHARSKI ZAPISKI ZA JUNIJ

Špinacni puding. Skuhaj v slani vodi $\frac{1}{2}$ kg osnažene in oprane špinace. Potem jo odcedi, osveži z mrzlo vodo in fino sesekljaj. Segrej 4 dkg presnega masla, prepraži bledorumenno 3 dkg moke in zalij z $\frac{1}{4}$ l mleka. Odišavi s soljo, poprom in naribanim muškatovim oreškom ter odstavi. Polagoma primešaj 3 rumenjake, pripravljeno špinaco in žlico naribanega sira. Nazadnje dodaj trd sneg 3 beljakov in kavno žličko sesekljanega zelenega peteršilja. Nadevaj v

model za puding in postavi odkritega v posodo z vrelo vodo. To posodo pokrij in kuhaj tako puding v sopari 1 uro. Potem ga stresi na krožnik, zabeli s presnim maslom in drobtinicami ter takoj postavi na mizo. Poleg postrezi s paradižnikovo omako ali z novim krompirčkom.

Parjene svinjske zarebernice. Preskrbi za vsako osebo po eno zarebernico, jo malo potolci in nadrgni s soljo, poprom, kumno in česnom. Segrej žlico masti in žlico presnega masla ter opeci pripravljene zarebernice

lepo rumeno na obeh straneh. V ostali masti prepraži veliko sesekljano čebulo, dodaj žlico gorčice in kavno žličko sesekljanih kaper ter zalij z $\frac{1}{8}$ l kisle smetane, v katero si vžvrkljala kavno žličko moke. Ko dobro prevre, razredči z vodo, vloži zarebernice in jih počasi pari do mehkega. Za prilogo čaj zabeljene rezance ali novi krompirček.

Jagodovi čolnički. Iz 15 dkg moke, 6 dkg presnega masla, 6 dkg sladkorja, 1 jajca, žlice vina ali limonovega soka naredi krhko testo in ga pusti pol ure počivati. Potem ga zvaljaj za dva noževa roba debelo in obloži z njim pločevinaste modelčke. Če nimaš oblik čolničkov, pa uporabi kake druge oblike. Modelčke potem napolni s suhim fižolom ali grahom, da se testo ne dvigne in pokvari obliko. Ko je pečeno, fižol in grah odstrani, če je znotraj še belo, še malo popeci in stresi na desko. Popolnoma ohlajene nadevaj z neoslajeno stolčeno sladko smetano in obloži z izbranimi jagodami. Da jih lažje razvrstiš, jih nabadaj z zobotreb-
cem in polagaj na zaželjeno mesto. Vse skupaj potem močno potresi s sladkorjem in zloži na krožnik.

Češnjev kolač. Za ta kolač lahko uporabiš mesto presnega masla dvakrat prelete ocvirke ali pa mast ki ti je ostala pri cvrtju bobov, flancatov ali kakršne koli sladke močnate jedi. Vmešaj torej 12 dkg presnega masla ali zmletih ocvirkov ali precvrte masti z 12 dkg sladkorja, da se dobro speni. Dodajaj počasi 2 celi stepeni jajci in nazadnje še kavno žličko ruma. Primešaj 12 dkg moke in namaži to zmes na namazano in z moko potreseno pekačo za palec na debelo. Obloži ta kolač s češnjami in ga peči v srednje topli pečici 40—50 minut. Med peko se češnje nekoliko pogreznejo, testo pa izstopi kakor majhne blazinice. Ko se kolač ohladi, ga močno popraši s sladkorjem in zreži na primerne rezine.

Teletina z lisičkami. 60 dkg teletine zreži na koščke kakor za golaž, zmešaj s soljo, poprom in 4 dkg moke. Osnaži in zreži 20 do 30 dkg lisičk. Prepraži na presnem maslu ali olju veliko sesekljano čebulo, dodaj pripravljeno meso, še to prepraži in dodaj lisičke. Ko se še te zarumene, zalij z $\frac{1}{4}$ l kisle smetane in 2—3 žlicami vina. Ko prevre in se lepo zgosti, razredči z vodo, odišavi s sesekljanim zelenim peteršiljem, limo-

novim sokom in naribanim muškatovim oreškom in pari, da se vse skupaj zmešča.

Pena iz kosmulj. Operi 40 dkg kosmulj, jih prereži in nekaj časa pari v lastnem soku. Pazi, da je posoda dobro položena! Potem sadno meso pretlači skozi sito. Step 2 beljaka v trd sneg, dodaj 3 dkg sladkorja in stepaj še pet minut; potem primešaj še nadaljnih 12 dkg sladkorja, pretlačene kosmulje in za jajce goste marmelade. Odišavi s kavno žličko ruma in mešaj z metlico vsaj pol ure. Pena se v začetku nekoliko zmešča in se še pozneje zopet lepo zgosti in strdi. Napolni peno v stekleno skledo, zatakni ob robu vrsto otroških piškotov in postavi za 1 uro na hladno.

Jagodova pena. Pretlači skozi sito $\frac{1}{4}$ kg gozdnih ali vrtnih jagod in jim primešaj sok pol limone, 5 dkg sladkorja in kanec ruma. Stepaj 4 beljake v sneg, primešaj najprej 10 dkg sladkorja, stepaj še pet minut, dodaj še 10 dkg sladkorja in pripravljene jagode ter mešaj pol ure. Deni v stekleno skledo ali v kozarce in potresi z jagodami. Potem postavi za 1—2 uri na hladno.

VKUHAVALE BOMO

Jam (žem) iz kosmulj in ribezlja. Očisti 2 kg še trdih kosmulj, prereži jih čez pol in jih zmešaj z $\frac{1}{4}$ kg očiščenega, če le mogoče belega ribizlja. Deni vse skupaj v dobro pološčen lonec, dodaj 2 kg kristalnega sladkorja in pusti, da zavre. Medtem večkrat premešaj. Ko enkrat zavre, moraš nepretrgoma mešati in kuhati 20 minut. Še vroče nadevaj v čiste kozarce. Drugi dan polij vsak kozarec z žličko ruma, pokrij s celofanom ali stekleno kožo in potresi s salicilom. Potem zaveži kozarce s celofanom in shrani na hladnem suhem prostoru.

Češnjevo meso. 3 kg lepih zrelih češenj odstrani peclje in pečke. Dodaj 1 kg sladkorja in deni v dobro pološčen lonec. Ko zavre, naj se kuha še 20 minut. Ves čas pridno mešaj. Deni še vroče v polliterske kozarce ter pokrij in zaveži kakor prejšnji jam (žem).

Češnje v soperi. Dobro zrele, a še trde češnje preberi. Odstrani vse nagnite, razpokane ali kakorkoli načete sadove in jih uporabi takoj ali pa vkuhaj za češnjevo meso. Odbrane češnje pa operi, osuši, odstrani jim

peclje in jih tesno vloži v skrbno umite kozarce. Prav do vrha. Zavri 40 dkg sladkorja z 1 litrom vode in pusti 10 minut vreti. Medtem pobiraj umazane pene. Nazadnje sladkor precedi skozi moker prtič in ga nalij čez vložene češnje, da manjka za palec do gornjega roba. Rob potem obriši z vlažno krpo, položi nanj gumijast obroček, ki mora biti mehak in prožen ter slednjič še stekleni pokrov, ki ga pritrdiš z vzmetjo. Tako pripravljene kozarce vloži v lonec za vkuhavanje. Če pa tega nimaš, je dober vsak navaden lonec, samo, da je dosti velik in se dobro zapira. Le na dnu mu moraš vložiti žično ali leseno mrežo, ki jo lahko kupiš ali pa si daš narediti. To pa zato, da kozarci na dnu ne razpokajo, ker bi se brez vložka prehitro segreli, ali vsaj prej kakor stranske stene. V lonec nalij mrzle vode, da sega kozarcem skoraj do vratu. Postavi potem pokrit lonec na štedilnik, kjer naj se počasi segreva do 80°. Vkuhava se 20—30 minut. Če pa nimaš lonca za vkuhavanje, pa pusti, da ti voda v loncu zavre, potem ga pa odstavi in pusti 20 minut na robu štedilnika. Nato poberi kozarce iz vode in jih zloži na večkrat preganjen prtič. To je zato dobro, da se kozarci čimpreje ohladi in gumijast obroček bolj prime. Vzmeti odvzemi kozarcem šele čez 24 ur. Nepotrebno je, da pustiš vzmeti stalno na kozarcih. S tem izgube prožnost in so kmalu nerabne. Vkuhano sadje in zelenjava se ti z vzmetmi nič bolje ne ohrani. Nasprotno še kontrolirati ne moreš v redu svojih shrankov, če jim pustiš vzmeti. Če kmalu prve dni po vkuhavanju opaziš, da kozarec ni dobro zaprt, ga lahko še prekuhaš ali pa vsebino takoj porabiš. Če imaš pa na kozarcih vzmeti, boš pa šele opazila, da kozarec ni zaprt, ko se ti bo vsebina že pokvarila in je ne bo mogoče ne prehupati, pa tudi ne več porabiti. Tako kakor češnje vkuhavamo vsako drugo sadje, le da nekatere vrste potrebujejo več sladkorja.

GOSPODINJA VPRAŠUJE

P. M. Poslali ste recept za kokosove poljubčke in se pritožujete, da se Vam nočejo prav posrečiti. Radi bi tako lepe in dobre kot so »pekovski puserli«.

V Vaših kokosovih poljubčkih je pre malo moke. Najprej sem mislila, da je kriva pečica, pa sem poskusila in dognala, da je

le moke premalo. Vzemite torej $\frac{3}{4}$ kg navadne moke, $\frac{1}{2}$ kg kokosove moke, $\frac{1}{2}$ kg sladkorja, $\frac{1}{4}$ kg presnega masla, 4 jajca in cel pecilni prašek, pa boste zadovoljni. Še vedno pa to ne bodo »pekovski puserli«, kakor pravite, ker ti so beljakovo pecivo in sicer povečini iz praženega testa. Vendar bodo vaši tako prav lepi in dobri. Lahko jih pa tudi naredite z orehi ali lešniki, posebno sedaj, ko je kokosova moka vsak dan dražja. Za druge, ki bi jih hotele tudi poskusiti, bi pripomnila, da jih je iz te mere zelo veliko in bi jih kazalo le iz polovice narediti, če ne nameravate delati velike zaloge.

P. R. Orehovo žganje bi radi napravili, pa ne veste, če lahko uporabite zato domačo slivovko.

Gotovo mislite na orehov liker ali orehove kapljice, kjer zelene orehe v žganju namakamo. Seveda lahko uporabite vsako domače žganje, tudi sladkorja dodaste le za okus, da se lažje pije, kadar se punta želo-dec, za kar je takole orehovo žganje posebno priporočljivo. Pa vam napišem še navodilo, ki bo morda še katero drugo Vigrednico zanimalo. O kresu, dan preje ali pozneje ne bo ravno škodovalo, vendar morajo biti orehi še mehki, da se dajo lepo zrezati, ne smejo pa biti še preveč vodeni, torej o kresu naberite $\frac{1}{2}$ kg zelenih orehov in jih narežite na koščke kakor gobe za sušiti. Denite jih v veliko steklenico, dodajte košček cimetove skorje, 2 klinčka, košček muškatoovega cveta, malo limonove in pomarančne lupinice in nalijte na vse to 2 l dobre domačega žganja. Steklenico dobro zamažite in postavite za 4 tedne na sončno okno. Potem žganje odcedite in mu primešajte $\frac{1}{4}$ kg sladkorja, ki ste ga pa prej z $\frac{1}{8}$ l vode prevreli. Lahko pa tudi žganje kar pustite na oreh in mu samo primešate sladkor. Ko ga polovico porabite, pa še enkrat dopolnite žganja. Samo potem zopet nekaj tednov počakajte, predno ga zopet rabite, pa tudi osladiti ga morate znova. Če bi pa radi pravi liker, dodajte pa 1 kg sladkorja prekuhanega s $\frac{1}{2}$ l vode na 2 l žganja.

Tradicija jamči za kakovost!

Prosim tale zavitek!
Zelo ljubim dobro belo kavo.
Mati mi je rekla: „Pravo Kneippovo
sladno kavo dobiš samo
v zavitkih s sliko in podpisom
župnika Kneippa.“

Kneippova
SLADNA KAVA

ZA PRIDNE ROKE

KVAČKANI VZORCI ZA RAZNO UPORABO

Izberemo vzorec, ki najbolj ugaja ter kvačkamo manjše ali večje prtičke, prt za mizo, zavese, posteljno pregrinjalo, blazine, bluze ali kaj drugega. Material za prt ali prtičke je umetna svila, zlatorumene barve, zavese in posteljno pregrinjalo pa kvačkamo z belo ali nebeljeno bombažno prejo poljubne debelosti, blazine s prejico rdeče ali modre barve, bluze pa kvačkamo z belim ali roza kvačkancem št. 60.

Vzorec 1.

Verižne poljubna dolžina.

1. vrsta: 9 ver. 1 neovit. v vsako sedmo.
2. vrsta: 5 ver. 1 ovit. v prvo, 2 verižni, po eno ovito v drugo, verižno, prvo verižno, v neovito, v zadnjo in predzadnjo verižno tako, da pustimo vse ovite nezaključene na kvački in potegnemo zanko čez vseh pet hkrati. 2 verižni, 1 ovito v peto, 5 verižnih 1 ovito isto peto verižno, 2 verižni, 5 ovitih kakor prej itd.

3. vrsta: 9 verižnih 1 neovita v lok. Po

dokončani ploskvi obrobimo delo z neovitimi. (To je kot prva vrsta za naprej.)

2. vrsta: 5 verižnih 1 ovita v drugo neovito, 10 verižnih, 1 ovita med prvo verižno in zadnjo ovito tako, da zajamemo dve nitki, ovito pa pustimo na kvački nekončano, 1 ovita v tretjo spodnjo neovito, obe oviti zaključimo hkrati. 2 verižni 1 ovito v tretjo neovito itd.

3. vrsta: 3 verižne 1 neovita v tretjo verižno navpičnega loka, 3 verižne, 1 ovita v peto verižno navpičnega loka, 3 verižne, 1 ovita v isto peto verižno, 3 verižne, 1 ovito v isto, 3 verižne, 1 ovito v isto, toda je ne zaključimo. 1 ovita v osmo verižno navpičnega loka, zaključimo obe oviti skupno. 1 ovita v drugo verižno naslednjega loka, jo ne zaključimo, 1 ovito v peto verižno istega loka, zaključimo obe hkrati, 3 verižne itd.

Vzorec 2.

Verižne poljubna dolžina.

1. vrsta: 1 neovita v trinajsto, \times 5 verižnih 1 ovita v četrto, 5 verižnih, 1 neovita v 4, \times . Ponavljamo od \times do \times .

2. vrsta: 9 verižnih, 2 krat ovito v šesto, 3 verižne \times 1 neovita v spodnjo ovito, 3 verižne, ena 4 krat ovito v neovito, 3 verižne, 1 dvakrat ovito v sredino visokega stebrička, t. j. vbadamo v drugo spodnje kolence, da imamo dve nitki na kvački. 3 verižne, 1 dvakrat ovita v isti dve nitki, 3 verižne 1 dvakrat ovita v isti dve nitki, 3 verižne, 1 neovita v spodnjo ovito \times . Od \times do \times ponavljamo.

3. vrsta: 6 verižnih \times ena dvakrat ovita v spodnjo dvakrat ovito, 1 verižna 3 dvakrat ovite v lok, vmes po eno verižno, 1 dvakrat ovita v spodnjo, 1 verižna, 3 dvakrat ovite v naslednji lok vmes po eno verižno, ena dvakrat ovita v tretjo spodnjo dvakrat ovito \times . Od \times do \times ponavljamo.

4. vrsta: 6 verižnih, \times 1 dvakrat ovita med obe spodnji skupini, 5 verižnih, 1 neovita v peto spodnjo ovito, 5 verižnih \times . Od \times do \times ponavljamo.

Vzorec 3.

Verižne poljubna dolžina.

1. vrsta: 4 ovite, 4 verižne, 1 trikrat ovita v četrto verižno, 5 verižnih, 1 ovita v prvo ovito pri začetku, (delo moramo mnogokrat obračati), 5 veriž. 1 neovita v dve nitki med prvo verižno lističa in trikrat ovit, nad stebričkom, 5 verižnih, 1 štirikrat ovita v konec prvega lističa, 5 verižnih, 1 neovita v dve nitki srede rozete. t. j. v nitko prve verižne drugega lističa in zadnjo verižno prvega lističa. 10 verižnih, 1 neovita v dve nitki kakor prej, 10 verižnih, 1 neovita, 10 verižnih 1 neovita vse kakor prej, 1 neovita v trikrat ovito, 4 verižne, 4 ovite v začetno verižno vrsto od četrte dalje, \times 4 verižne, ena 3 krat ovita v četrto spodnjo verižno, 5 verižnih, 1 neovita v peti listič prvega cveta, 5 verižnih, 1 neovita v sredo drugega cve-

Dobro poznana

kvalitetna cikorija

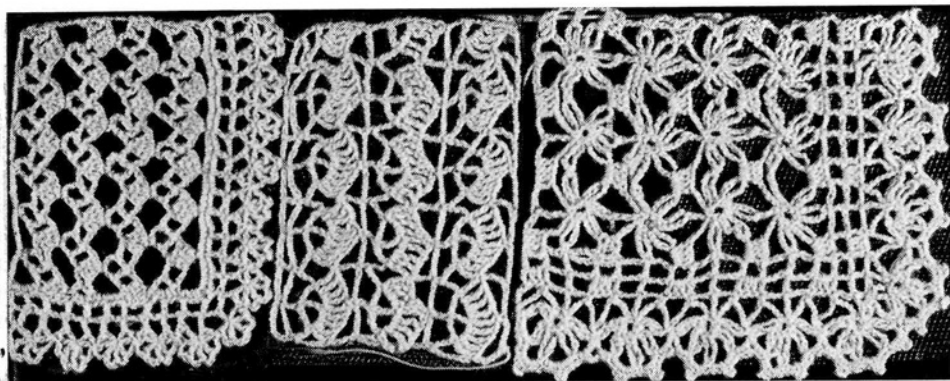
ta, 5 verižnih, 1 ovita v četrti listič prvega cveta (delo moramo obračati) 5 verižnih, 1 neovita v sredo kakor pri prvem cvetu; trikrat po 10 verižnih in ena neovita kakor zgoraj, 1 neovita v trojni stebriček, 4 verižne, 4 ovite \times . Ponavljamo od \times do \times .

2. vrsta je enaka prvi vrsti, namesto trikrat ovito kvačkamo 2 krat ovito.

Po dokončani ploskvi obrobimo delo s sledečimi čipkami:

1. vrsta: 5 verižnih, 1 ovita, \times 2 krat po 3 verižne 1 ovita, 2 verižni 1 ovita \times . Na vogalu 5 verižnih 1 ovita na prejšnje mesto.

2. vrsta: 4 ovite, 2 krat po 3 verižne v 4 ovite. Pazimo, da pridejo 4 ovite nad isto mesto, kakor so tudi spodaj skupine štirih ovitih.

3. vrsta: 9 verižnih nad štirimi ovitimi, 1 neovita v četrto ovito, 4 verižne, ena dvakrat ovita v naslednjo spodnjo ovito, 5 verižnih, 1 neovita v prejšnji lok devetih verižnih, 5 verižnih, 1 neovita v dve nitki sredi cveta, 5 verižnih, 1 dvakrat ovita v konec prvega lističa, 5 verižnih, 1 neovita v sredo cveta, naredimo še tri take lističe, da jih bo skupaj pet, zaključimo cvet z eno neovito, kakor prej pri vzorcu, 4 verižne, eno neovito v prvo spodnjo ovito, 9 verižnih, 1 neovito v četrto spodnjo ovito, itd.

4. vrsta: 2 neoviti v prvi lok cveta, 2 neoviti v drugi lok, 4 verižne, 1 neovita v prvo, 2 neoviti v isti lok, 2 neoviti v naslednji, 4 verižne, 1 neovito v prvo, 2 neoviti v isti lok, 2 neoviti v naslednji, 1 verižno itd.

Juvan Marjan:

KRAMLJANJE O VRTNICAH

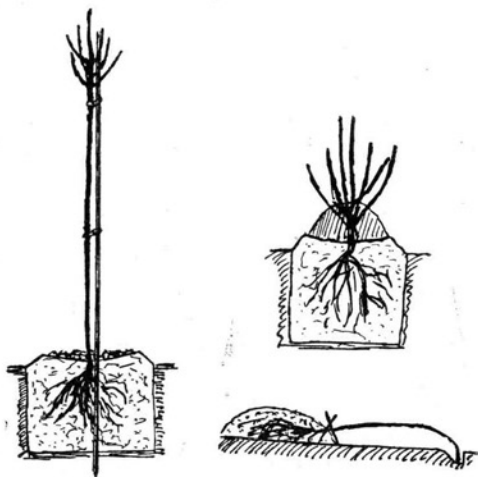
Rožnik je mesec kraljice cvetic — vrtnice. Zato je prav, da se tudi me seznanimo z njo, da ji bomo mogle nuditi vse, da bo čim lepša kraljevala na našem vrtu. Vrt brez vrtnice je prazen, saj se z njo ne more primerjati nobena druga cvetica, ne v pestrosti barv njenih cvetov, prav tako kot se nobena ne more meriti z njenim vonjem. V vsakem vrtu, najsi bo v mestu ali na deželi, mora biti vrtnica, zato mora dekle, ki ljubi rože svojega vrtička, dodobra spoznati nego vrtnice.

Pri nas vzgajamo troje vrst vrtnic, in sicer: visokostebelne, nizke vrtnice in vzpenjalke. Visoke vrtnice dobimo na ta način, da cepimo divjak v primerni višini in to navadno 1—1.20 m visoko. Drugim pa zopet bolj ugajajo pritlične ali nizke vrtnice, ker v skupini učinkujejo razcveli rožni grmički mnogo lepše kot visoko stebelne vrtnice. Vzpenjalke pa uporabljamo navadno ob zidu, ograji, itd., kjer privezujemo tanke šibe, ki poganjajo iz korenike, na primerno ogrodje.

Vrtnice sadimo na mesta, ki so zavarovana proti mrzlim vetrovom, a so sončna in zračna. Popolnoma napačno je mnenje, da ljubi vrtnica ves dan sonce, takim vrtnicam se cvetje kmalu ospe, spremeni barvo in sploh se grmiček ne razvija posebno lepo. Mnogo lepše uspevajo na prostoru, ki je vsaj delno popoldne v senci. Tudi o zemlji bi se dalo marsikaj pisati, toda zadostuje

naj, če vemo, da ljubi vrtnica močno ilovnato in globoko zemljo, ki pa mora biti zelo dobro pognojena. Podtalna voda ji škoduje. Za gnojenje uporabljamo dobro predelan gnoj, kasneje pa že rastočim rastlinam prilivamo po izdatnem dežju razredčeno gnojnico, potresamo pepel in apno.

Pri sajenju vrtnic moramo paziti posebno na to, da jih čim krajše obrežemo; predvsem velja to za nizke vrtnice, in da pride pri visokodebelnih vrtnicah stebelce zadosti globoko v zemljo (6—8 cm). Pri nizkih vrtnicah naj bo cepljeno mesto vsaj 4—5

prstov pod površino zemlje. Takoj po saditvi pripognemo visoko vrtnico in ji pokrijemo krono in steblo. Nizko vrtnico pa vso zasujemo s prstjo. Tako zasute ostanejo toliko časa, da se jim popki do dobra ne nabreknejo. Druge posebne nege rože ne potrebujejo. Čez leto jih varujemo le plevela, sem pa tja prerahljamo kolobar okrog njih, a vsako spomlad jih moramo obrezati. Rože obrezujemo čim bolj na na kratko in jim navadno pustimo le 2—3 očesa na vsaki vejici. Zadnje oko naj po možnosti gleda navzven. Precej pa imamo tudi vrtnic, ki jih spomlad ne smemo nič obrezati, ker drugače nam ne bodo cvetele.

Še eno delo nam da vrtnica — in to je vzimovanje. Večina vrtnic ne prenese naše zime in zmrzne že pri -12°C mraza. Zato jih preko zime pokrijemo s suhim in zračnim materijalom in to navadno z listjem, mahom, slamo, praprotjo — skratka s stvarmi, ki ne držijo vlage in propuščajo zrak. Na vse to namečemo rahlega slamnega gnoja, to

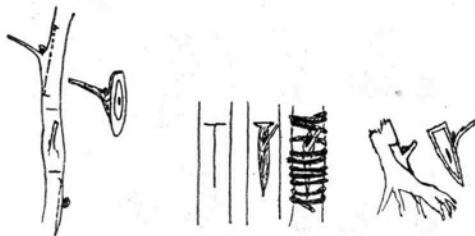
predvsem v krajih, kjer so zime posebno hude. Nekateri pokrivajo vrtnice kar z zemljo, kar pa ni posebno priporočljivo. Pri vzimovanju se držimo sledečega: Krona vrtnice ne sme nikoli ležati nižje od površine zemlje, ker se v kotanjah navadno nabira voda, in vlaga roži mnogo bolj škoduje kot še tako ostra zima. Pritličnim grmičkom skrajšamo ali pripognemo predolge šibe, ga obsujemo z zemljo; na vrh pa namečemo nekaj že omenjenega materiala.

Kakor vse druge rastline, tako imajo tudi vrtnice svoje zajedalce in bolezni. Največ jim škodujejo razne gosenice in listne uši. To golazen preženemo s tobačnim izvlečkom, ki ga rabimo precej razredčenega (1 žličko na 1 l vode). Druga, še hujša nadloga pa je rožna plesen, ki napada vrtnične liste. Zatrejo jo z žveplenim prahom.

V jeseni nasade naši vrtnarji polno vrtničnih divjakov v lončke in jih postavijo v cvetličnjak. Zgodaj spomladi, ko postane vrtnica muževna, jih cepijo vrtnarji s cepiči, kot vsako sadno drevje. Ta način pa se nam na prostem ne obnese posebno dobro, zato cepimo vrtnice z očesom, to je navadna okulacija; ali pa jih požlahtnjujemo po Forketovem načinu. Za navadno okulacijo morajo biti vrtnice muževne, zato jo izvajamo od junija do srede septembra. Za Forketov način pa ni potrebno, da je šipek muževen. Za cepitev rabimo oster nož cepljač, vrtnarsko slamo (rafijo) in primerne cepiče, ki morajo biti že zreli; to se pravi dovolj oleseneli in odrezani od zdravih, bujno cvetočih vrtnic. Cepitev samo ne bomo podrobno opisovali, ker bi bilo vsako opisovanje odveč, saj je za okuliranje treba le nekoliko dobre volje in prakse. Za navadno okulacijo si vzamemo za prst debel šipek ali podlago in ji v primerni višini zarezemo dve zarezi v podobi črke T. Nato odluščimo obe polovici na zgornjem koncu, mednje potisnemo oko in vse skupaj trdno prevežemo z bombažasto nitko ali rafijo. Navadno vstavimo na 1 divjak dvoje do troje očes. 10—15 cm nad zadnjim cepičem odrežemo šipku vrh. Zelo važno pri okulaciji je, kako odrežemo od cepiča oko. Na zrelih cepičih poznamo dvoje vrst očes: speča in živa. Ako vzamemo za okulacijo speče oko, tedaj nam vrtnica odžene šele prihodnje leto. Tu govorimo o cepljenju na speče oko. V drugem slučaju, če vzamemo živo oko, nam to še isto leto od-

žene. Na cepič zastavimo poševno nož in mu od spodaj navzgor, torej v smeri rasti, previdno izrežemo oko, ki ne sme imeti preveč lesa. Odrežemo oko z eno samo zarezo, da je rez čim gladkejša. Rane na očesu se ne smemo v nobenem slučaju dotakniti z roko in moramo oko takoj potisniti v podlogo in trdno zavezati.

Za Forterjev način pa ni potrebno, da je vrtnica muževna, zato lahko po tem načinu okuliramo do oktobra. Princip cepljenja je isti; kajti oko izrežemo prav tako, le da na podlogi namesto zarez v obliki T, izrežemo prav tako velik del lubja in če je potrebno tudi malenkost lesa, kot je velik cepič. Pri cepitvi je glavno, da se zeleni kožici pod lubom čim tesneje in skladneje prilegata, da se tako vzpostavi zveza med podlogo in cepičem. Ko izrezujemo očesa od cepičev, odrežemo 1½—2 cm visoko nad očesom list, pecelj pa pustimo zato, da kasneje lahko doženemo, ali se je oko prijelo ali ne. Deset dni po okulaciji lahko to že doženemo.

na ta način, da z rahlim pritiskom poskusimo odlomiti pecelj in če se odloči in so ščitki zeleni, se nam je cepitev posrečila. Divjake, ki se jim cepljenje ni prijelo, cepimo ponovno. Nekateri imajo navado, da takoj po cepitvi porežejo divjaku vse liste, kar je pa popolnoma napačno. Pred cepljenjem se odstrani le toliko listov in vejic, ki bi nam bili v napoto pri delu, ostale vejice pa režemo postopoma kasneje, ko se prepričamo, da se je cepljeno oko prijelo. Večkrat se dogodi, da pri okulaciji na speče oko odžene isto že prvo leto, vendar moramo tak odganjk previdno odrezati, ranico pa zamazati s cepilnim voskom. Tako cepimo od julija do septembra.

Prav tako, kot visokostebelne, cepimo tudi nizke ali grmičaste vrtnice, le da jim oko vstavimo na korenino. Jeseni odrežemo zadnje vejice divjaka, vrtnice pa položimo k počitku.

MODA

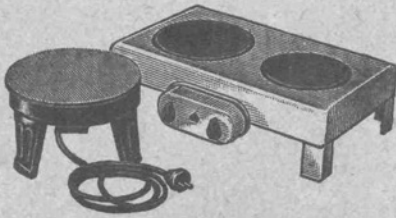

Žobna pasta
Chlorodont vsebuje neko sol,

ki razvija pri uporabi kisik; ta povzroča v ustni votlini izločevanje slin in tako na najbolj naraven način skrbi za čistost in zaščito Vaših zob.

Žobna pasta
Chlorodont

**Prihodnje številke ne dobi
več, kdor ni poravnal na-
ročnine za prvo polletje!**

ELEKTRIČNO KUHANJE

je dandanes dosegljivo vsakomur, ker nudimo zelo nizke cene za tok. Pri porabi od 60 kWh mesečno navzgor, zaračunavamo tok za kuhanje in gospodinjstvo le po 90 para za kWh. — Zahtevajte poseben gospodinjiski števec, ki velja le din 4.— mesečno na števnini.

Oglejte si našo zalogo v prodajalni na Mestnem trgu, Magistratno poslopje!

Poraba toka za celodnevno električno kuho znaša: pri 2 osebah 45 do največ 60 kWh na mesec; pri 3 osebah 55 do največ 72 kWh na mesec; pri 4 osebah 65 do največ 86 kWh na mesec; pri 5 osebah 70 do največ 90 kWh na mesec.

Ob pazljivem in štedljivem kuhanju doseže gospodinja vedno nižjo porabo.

VSA POJASNILA DAJE:

MESTNA ELEKTRARNA LJUBLJANSKA

Ravnateljstvo: Krekov trg 10-II.

Prodajalna: Mestni trg 1 - Magistrat.

Ako gre za zavarovanje pride v poštev le Vzajemna zavarovalnica LJUBLJANA • Miklošičeva 19

1. požar, vlom, nezgode, jamstvo, kasko, steklo, zvonovi; 2. doživetje, smrt; rente in dote v vseh možnostih; posmrtninsko zavarovanje »KARITAS«. Zavarujte sebe in svoje imetje vedno pri naši domači slovenski zavarovalnici.

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

r. z. z n. z. Ljubljana, Miklošičeva c. 6 (v lastni palači)

obrestuje hranilne vloge najugodneje

Nove in stare vloge, ki so v celoti vsak čas razpoložljive,
obrestuje po 4%, proti odpovedi do 5%